

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Autismens framställning i dagstidningar 2014-2018

En kvantitativ innehållsanalys

Fanny Larsson

Kandidatuppsats (SOPA 63)

VT18

Handledare: Poul Hansen

Abstract

Author: Fanny Larsson

Title: The description of Autism in daily newspapers 2014-2018

Supervisor: Poul Hansen

This bachelor is a quantitative content analysis that focuses on the description of Autism in daily newspapers in Sweden. I have analysed 58 newspaper articles where the word "autism" is used and through a coding system categorized these into different diagrams in order to analyse them. The research has been analysed through theories of social constructivism, user influence and discourses of power. The result shows that there is a big focus on what the individuals with autism can't do in relation to what they should be able to do to fit in in societies norms and that the individuals rarely get the opportunity to speak for themselves. The purpose of the articles is mostly to help and the people talking about the diagnosis are mostly people with the power to influence society.

Key words: quantitative method, content analysis, autism, aspergers, stigma, media, newspaper, power, social mobilisation, social constructivism.

Innehåll

Abstract	2
Förord.....	5
1. Inledning.....	7
1.1 <i>Problemformulering</i>	7
1.2 <i>Syfte och frågeställningar</i>	9
1.3 <i>Avgränsning</i>	9
2. Begreppsdefinition	10
2.1 <i>Autism</i>	10
3. Kunskapsläget	12
3.1 <i>Hur media framställer funktionsnedsättningar</i>	12
3.2 <i>Hur media framställer autism</i>	13
3.3 <i>Hur påverkas samhället av framställningarna?.....</i>	15
4. Teori	16
4.1 <i>Socialkonstruktivism.....</i>	16
4.2 <i>Social mobilisering</i>	17
4.3 <i>Makt.....</i>	17
5. Metod.....	20
5.1 <i>Insamling av empiri.....</i>	20
5.2 <i>Kodning</i>	21
5.3 <i>Metodens tillförlitlighet</i>	24
5.3.1 <i>Reliabilitet.....</i>	24
5.3.2 <i>Validitet.....</i>	25
5.4 <i>Innehållsanalys.....</i>	26
5.5 <i>Urval.....</i>	27
5.6 <i>Forskningsetiska överväganden.....</i>	28
6. Resultat och analys.....	29
6.1 <i>Resultat</i>	29

6.2 <i>Analys</i>	42
6.2.1 Används ADHD och aspergers i kombination med diagnosen?.....	42
6.2.2 Vilket kön nämns tillsammans med diagnosen?	43
6.2.3 Vem nämner diagnosen?.....	43
6.2.4 Vilket fokus har artiklarna?.....	43
6.2.5 Vilket syfte har artiklarna?.....	45
7. Diskussion	47
7.1 <i>Vidare forskning</i>	49
Referenslista	50

Förord

Den här uppsatsen har varit en kamp i motvind från början till slut för mig, som aldrig använt mig av en kvantitativ metod innan och som drabbats av personliga motgångar parallellt med arbetet. Jag har alltid gillat utmaningar men just den här utmaningen har vid många tillfällen känts överväldigande samtidigt som jag nu sitter här och är oerhört nöjd med resultatet.

Jag vill därför börja med att tacka min handledare som haft ett ofantligt stort tålamod med mig. Jag vill även tacka min familj och mina vänner som stöttat mig obevekligt genom den här terminen och har lyssnat på mina många, oändliga klagomål. Tack till Isabell som gett mig stöd i likhet med en uppsatspartner, trots att vi båda skrivit individuellt. Jag vill tacka Michelle som funnits med mig genom hela processen, som svarat mig vid alla tidpunkter på dygnet, som korrekturläst och som hjälpt mig när jag har fastnat i mina resonemang. Jag hade inte klarat av att skriva färdigt det här arbetet utan henne.

Den här uppsatsen är tillägnad min lillebror. Du är verkligen en förebild för mig.

1. Inledning

1.1 Problemformulering

Autism är en av Sveriges vanligast förekommande diagnoser och drabbar cirka en av 150 barn i Sverige, där pojkar är vanligare än flickor att få diagnosen (Autism - och Aspergers förbundet 2018). Trots detta upptäckte jag när en anhörig fick diagnosen i vuxen ålder att jag trots min pågående utbildning till socionom inte hade tillräcklig kunskap inom diagnosen, vilket skapade ett intresse att undersöka vad detta kunde bero på.

Jag blev nyfiken på hur samhällets bild av autism påverkas och därför kändes det rimligt att gå till en av de största källorna vi har för information i Sverige – dagstidningarna. NE (2018) definierar en dagstidning såhär: ” dagstidning, periodiskt utgiven (tryckt) publikation, avsedd för spridning bland allmänheten och innehållande allmänna nyheter”. Vidare skriver NE att dagstidningarna har krav på sig att innehålla aktuella nyheter, att ha en bredd i sin nyhetsrapportering, att utgivning ska ske regelbundet och att det ska finnas en spridning av tidningen. I Sverige räknas en tidning som ges ut minst en gång i veckan som en dagstidning. Det är till dagstidningar som många vänder sig för att få information och jag anser därför att det är relevant att titta på hur dagstidningarna framställer diagnosen autism då jag anser att deras framställning kan påverka bilden samhället har av diagnosen. Dagstidningar bidrar till en konstruktion av vad autism är för något och det är därför viktigt att deras representation har rätt sorts agenda och beskriver verkligheten om autism på ett vetenskapligt godtagbart sätt.

2013 ändrades diagnoskriterierna för autism i diagnosmanualen DSM-5 till att inte längre inkludera t.ex. aspergers (Autism - och Aspergersförbundet, 2018). Detta då man menade på att det idag finns forskning som visar att autism inte är flera olika diagnoser, utan ett spektrum med olika variationer och därför ska diagnosen oavsett variation bli autism. Vårdguiden har dock kvar sin beskrivning på aspergers då de menar på att efterfrågan på information kring den nu borttagna diagnosen fortfarande är så pass stor att behovet finns kvar. Riksförbundet för autism heter fortfarande Autism - och Aspergersförbundet. Det gjorde mig nyfiken på om dagstidningarna enbart använder diagnosen autism efter ändringen eller om de fortfarande kombinerar med andra diagnoser, framförallt aspergers.

Belcher och Maich (2014) beskriver hur personer med autism framställs i media, med exempel på hur de framställs som hjältar i filmer. Detta är även något jag kunde läsa om i en kvantitativ undersökning som Trang och Högbom (2017) gjort, där de undersöker framställningen av autism i media. De kommer fram till att personer med autism tilldelas en roll när de beskrivs, antingen är de offer eller så är de hjältar. Med andra ord så är dem antingen väldigt begränsade kring på grund av sin sjukdom och artiklarna handlar om att framhäva denna orättvisa eller så gör de något ”trots” sin sjukdom och klassas därför som en hjälte; någon som mött motstånd och vunnit. Deras undersökning väckte verkligen mitt intresse, framförallt kring behovet av att kategorisera diagnosen i media. Jag fick inspiration till att undersöka om deras bild av medias framställning skulle stämma överens med min undersökning.

Riksförbundet Hjärnkoll (2017a) skriver om hur personer med fysiska och psykiska funktionshinder inte får tillräckligt med utrymme att uttala sig i medier, då deras undersökning visat att de enbart upptar totalt 0,7 promille av programtiden i SVT. Oftast är det personer i maktpositioner som uttalar sig om gruppen och inte gruppen själv som talar om sin funktionsnedsättning. Jag upplever att det därför finns ett behov av att forska kring detta för att få veta mer om autisms representation och rapportering i media och därigenom få svar på om och i så fall hur detta kan förbättras.

Finns det ett samband kring hur personerna med diagnosen kategoriseras och vem som uttalar sig? Hur ser relationen egentligen ut kring hur ofta diagnosen nämns och vem som nämner den? Finns det ett problem i relation mellan informationen som finns kring diagnosen och hur den via media nås ut till allmänheten? Dessa är frågor jag hoppas att få svar på genom den här undersökningen.

Genom att få svar på samhällets bild av diagnosen så tänker jag att vi som arbetar med socialt arbete bättre kan möta både personer med diagnosen, anhöriga och allmänheten överlag.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här undersökningen är att med hjälp av en kvantitativ innehållsanalys undersöka hur diagnosen autism används i dagstidningar efter förändringen i DSM-5 och därigenom få ett svar på vilken information om diagnosen som når ut till samhället. Resultaten kommer analyseras utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv, ett maktperspektiv samt social mobilisering. Undersökningen ska leda till insyn i makten som tidningarna har över informationen som når ut till samhället och som därigenom hjälper till att konstruera en bild av diagnosen och av hur pass mycket personer med diagnosen har möjlighet att själva mobilisera sig genom dagstidningar för att framföra sin bild av diagnosen.

Min hypotes är att resultatet ska vara konsekvent med antalet aktuella artiklar som förekommer varje år mellan 2014–2018. Med hjälp av mina frågeställningar så vill jag få svar på om representationen av autism har förändrats genom tid och om den är konsekvent i de olika områdena jag har valt att granska. Frågeställningarna jag har för att besvara detta är:

- Hur definieras diagnosen autism i 3 av Sveriges största dagstidningar?
- Vem uttalar sig om diagnosen autism i 3 av Sveriges största dagstidningar?
- Är representationen av diagnosen autism i 3 av Sveriges dagstidningar konsekvent med den fakta som finns om diagnosen?

1.3 Avgränsning

Jag har valt att avgränsa mig till tidningarna Dagens nyheter, Svenska dagbladet och Skånska dagbladet. Åren jag undersöker är från 2014–2018, för att undersöka om det blivit någon skillnad i benämningen av diagnosen i samband med förändringen i DSM-5 som skedde 2013.

2. Begreppsdefinition

2.1 Autism

Enligt Vårdguiden (2018) så är autism en utvecklingsneurologisk funktionsnedsättning. Den påverkar hur hjärnan tar emot och bearbetar information. Hur stor den här funktionsnedsättningen är varierar väldigt mycket från person till person, då autismspektrumet är väldigt brett. Det är även vanligt att personer med autism har flera olika diagnoser samtidigt t.ex. ADHD.

För att få diagnosen autism måste personen ha svårigheter inom två områden: begränsningar i socialt samspel och kommunikation samt upprepande beteenden och begränsningar i intressen och aktiviteter.

Gillberg och Peeters (2001) beskriver hur skillnaderna på höger och vänster hjärnhalva yttrar sig. Höger hjärnhalva konstaterar intryck bokstavligt och utan bearbetning medan vänster halva bearbetar intrycken/informationen och tar det steget längre dvs. analyserar informationen och drar slutsatser utifrån detta. Enligt författarna har personer med autism en tendens att bearbeta information/intryck för mycket med höger och för lite med vänster hjärnhalva.

Typiska symptom som ingår i diagnoskriterierna för autism är enligt Vårdguiden (2018): svårigheter att tolka ansiktsuttryck, svårigheter att förstå gester och svårigheter att ha ögonkontakt med andra människor. Många personer med diagnosen är beroende av tydlig struktur i vardagen och vissa behöver omfattande extern hjälp. Därför har personer med diagnosen rätt till stöd enligt lagen om stöd till vissa funktionshindrade.

En vanlig diskussion när det gäller alla neuropsykiatriska diagnoser och i detta sammanhanget autism är huruvida diagnosen har ökat på senare år. Lundström et. Al. (2015) skriver om hur utbredningen av autismsens egenskaper hos svenska barn har varit stabil de senaste åren men att utbredningen av registrerade diagnoser har ökat avsevärt. Detta tyder på en administrativ förändring i form av en ökad kunskap som möjliggör diagnosticering. Med andra ord har förekomsten av autism hos barn i Sverige inte ökat men förekomsten av diagnosen autism har.

Gillberg och Peeters (2001) betonar vikten av att inte vara för generaliserande i beskrivningen av symptom vid autism. De menar att det hela tiden bör tas i beaktning att människor med autism är individer med egna personligheter, det går alltså inte att generalisera personers beteende baserat på diagnosen utan det finns fler skillnader än det finns likheter.

Habilitering och hälsa (2014) skriver om hur det tidigare fanns flera olika diagnoser inom autismspektrumet. Dessa diagnoser var aspergers, autistiskt syndrom, desintegrativ störning, genomgripande störning utan vidare specifikation och Retts-syndrom. DSM-5 (the diagnostic and statistical manual of mental disorders) är en reviderad diagnosmanual som släpptes 2013, där diagnosen autism ersätter de tidigare diagnoserna.

Spillers, Sensui och Linton (2014) har gjort en studie på hur personer med autism eller aspergers upplever förändringen med DSM-5, där då bland annat diagnosen aspergers har tagits bort. Författarna skriver om hur det i samhället pågår en "neurodiversity movement" då många anser att autism inte är en sjukdom som behöver botas utan enbart ett annat sätt att tänka på. Samhället borde enligt denna rörelse istället fokusera på acceptans och inkludering. Enligt Spillers, Sensui och Linton (2014) så håller dock personer med grav autism inte med om detta, utan önskar fortfarande ett botemedel mot sjukdomen eftersom den för dem innebär en så pass stor begränsning i vardagen.

Vidare uttrycker brukarna i Spiller, Sensui och Lintons (2014) undersökning en kritik mot borttagandet av aspergers som diagnos, då de menar på att det finns ett större stigma i samhället kring diagnosen autism. Personer med aspergers har tidigare kunnat se sig själv som intellektuellt överlägsna personer med autism då aspergers ofta yttrar sig i en mildare form. Personer som tidigare fått diagnosen aspergers behöver oftast inte så stor mängd stöd från samhället. Brukarna diskuterar även hur fördomarna ser ut hos omgivningen kring just diagnosen autism och att en person med diagnosen i samhällets ögon är en person som är gravt funktionsnedsatt medan aspergers diagnosen har en mildare ton. Överlag uttrycker brukarna framförallt en oro kring att de professionella som ligger bakom förändringen i DSM-5 inte har tagit brukarnas åsikter i beaktning när ändringen genomförts.

3. Kunskapsläget

Under mitt sökande efter tidigare forskning kände jag att det fanns tre olika viktiga teman för min undersökning: hur media framställer funktionsnedsättningar, hur media framställer autism och hur samhället påverkas av framställningarna. Därför har jag delat in mitt kunskapsläge efter dessa.

3.1 Hur media framställer funktionsnedsättningar

Ohlsson (2018) skriver om resultatet av en studie där han har analyserat två stora svenska tidningar med fokus på hur tidningarna representerar problem inom psykisk ohälsa och olika perspektiv på detta. Ohlsson diskuterar hur massmedia inte bara är viktigt för spridandet av information i samhället men även för att belysa vissa ämnen och introducera ett sätt att se på dessa ämnen/problem. Detta skapar ett perspektiv och bidrar till hur problem struktureras i samhället genom att skapa ramar för organiserad information. Därigenom bidrar media till definitionen av samhällsproblem, vilket gör denna artikel relevant för min undersökning om hur dagstidningar konstruerar bilden av autism.

Vidare menar Ohlsson (2018) att media påverkar vårt dagliga tänkande och konstruerar vår kunskap kring hur det ser ut i samhället. Han menar att media framförallt är viktigt när det kommer till psykisk ohälsa och ansvarar för bilden som når ut till samhället. I tidigare studier har det enligt Ohlsson visat sig att personer drabbade av psykisk ohälsa sällan själva får utrymme att uttala sig i media. Istället är det oftast professionella i form av framförallt psykologer.

Ohlsson (2018) kommer i sitt resultat fram till att texterna i tidningar kan kategoriseras inom två olika dimensioner som redogör för skillnader i representationen av psykisk ohälsa och expertkunskap inom området.

1. Det normala och det sjuka: det framställs som att det finns en "friskhetsnorm" i samhället och personer med psykisk ohälsa är normbrytare som inte passar in och kategoriseras som sjuka.
2. Tillit och misstro: det framstår som att det finns en överdriven tilltro till auktoriteter inom ämnet vilket kan leda till misstro till ens egen förmåga att hantera livets alla händelser på egen hand. Samtidigt uttrycks även ett ifrågasättande av experterna vilket

kan skapa en inre konflikt hos läsaren kring huruvida läsaren själv bör söka experthjälp eller inte.

Riksförbundet Hjärnkoll (2017a) har i sin undersökning kring hur ofta personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar får utrymme att uttala sig i media kommit fram till att det oftast är personer runtomkring som diskuterar funktionshindret, t.ex. läkare. Personerna själva får sällan utrymme att diskutera sin diagnos. Det fokuseras även i majoriteten av fallen på vad personen inte kan göra i förhållande till vad personen bör kunna göra enligt rådande samhällsnorm. Fokus ligger alltså på den belastning som funktionshindret innebär istället för vilka styrkor eller bidrag som kan komma av det. Sjukdomen är alltid det framträdande karaktärsdraget och oftast används väldigt negativt värderande ordval, framförallt "lider av".

Vidare skriver Riksförbundet Hjärnkoll (2017a) att i dramaserier framställs personer med funktionsnedsättningar i 43 % av fallen som barnsliga, icke-produktiva och misslyckade.

I en annan undersökning av Riksförbundet Hjärnkoll (2017b) visar resultatet att 20–40 % av alla i Sverige lever med någon form av psykisk ohälsa som kan vara t.ex. depression och ångest men även psykiska svårigheter till följd av en annan diagnos, t.ex. autism eller ADHD.

3.2 Hur media framställer autism

Sawchuck och Clarke (2015) gjorde en undersökning kring hur autism beskrivs i de Nordamerikanska Roms-katolska medierna. Författarna kom fram till att det saknades medicinska avstamp och vetenskapliga förklaringar till diagnosen. Istället låg fokus på acceptans och inkludering av personer med diagnosen och deras olikhet hyllades.

Sawchuck och Clarke (2015) lyfter tidigare forskning som har visat att masstidskrifter har tre genomträngande berättande betoningar på autism.

1. Konstruktionen av barndomen som potentiellt riskabel och farofylld, framförallt gällande en tendens att se barn som lidande av diagnosbara mentala problem och utvecklingsstörningar. Undersökningen tydde på att det medicinska har tagit över då det tidigare enbart beskrevs som att barnen hade udda/annorlunda beteende men nu anses barn istället vara diagnosbara och behandlingsbara problem vilket även leder till att normala beteende ses utifrån behov att diagnosticera. Den "normala" normen har tagit över i det avseendet att samhället har konstruerat en tydlig bild av hur ett barn ska vara.

2. Medier fokuserar på riskomgivningen kring barnet som det menas kan påverka mycket. Det förespråkas riskmedvetenhet och sårbarheten när det kommer till etnicitet, kön och ekonomi samt resultaten av vetenskap och teknologi som vi alla är beroende av och sårbara inför. Detta innebär i sin tur att mängder av människor listas som nervösa och rädda. Föräldrar blir allt mer paranoidea och massmedia förstärker den här paranoian genom att konstruera barndomen som potentiellt farlig.
3. Undersökningen menar också på att medierna fokuserar på hur barns mentala hälsa och utveckling påverkas av intensiva eller hypermammor. Mammorna behöver lägga all fokus på sitt/sina barn för att undvika att klandras när något går fel, däribland när barnet får en diagnos. Förr drogs tydliga paralleller mellan autistiska barn och deras relation till modern.

Sawchuck och Clarke (2015) diskuterar hur religion kan vara stärkande när en individ har en diagnos och kan hjälpa till att inge hopp för hela familjen. I vissa religioner kan dock diagnosen ses som en bestraffning från Gud/högre makter. Föräldrarna kan därför beroende på religionens inställning antingen se diagnosen som en bestraffning eller en välsignelse som ger ett syfte.

Slutligen beskriver Sawchuk och Clarke (2015) hur deras undersökning kommer fram till att den romsk-katolska medier beskriver personer med autism som speciella och värdefulla. I kommentarer om kampen kring att vara förälder till diagnosen följs det alltid med något i stil med ”i slutändan är det bättre”.

Jones och Harwood (2007) diskuterar i sin studie kring medias beskrivning av autism i Australien hur utvecklingen och förstärkningen av stereotyper av minoritetsgrupper influeras starkt av media. De undersöker representationen av autism i media mellan 1996–2005.

Jones och Harwood (2007) kom i sin undersökning fram till att det fanns en begränsad mängd fakta och information kring diagnosen och att det istället fanns en förstärkning av stereotyper av personer med autism. De blev stämplade som att vara antingen farliga och okontrollerbara eller oälskade och dåligt behandlade.

I Belcher och Maichs (2014) undersökning kommer de fram till att förutom att personer med autism oftast beskrivs som antingen offer eller hjältar i media så har bildböcker visat på en

positiv utveckling. Där arbetas det mer med en klinisk representation vilket de menar på är något väldigt positivt. Bildböcker används för att lära barn om saker, av antingen föräldrar eller lärare, vilket innebär att en mer korrekt representation av diagnosen sprids till både barn och vuxna som har möjlighet att lära det vidare.

3.3 Hur påverkas samhället av framställningarna?

Nord och Nygren (2002) skriver i sin undersökning om medias påverkan i Stockholm om hur medier konstruerar vår bild av verkligheten. Befolkningen visar stort förtroende för alla typer av medier. Nord och Nygren skriver vidare att det finns "(..)fler som litar på medierna än som misstror mediernas rapportering" (2002, sid.192).

Vidare skriver Nord och Nygren (2002) om en maktutredning som ägde rum på 90-talet. Utredningen visade på att medier fungerar som både en arena för diverse makthavare i Sverige men även som en egen aktör i olika samhällsfrågor. Det beskrivs också hur olika medier har olika sätt att ta rapportera om samma ämne, med olika vinklar och olika personer som intervjuas i frågan.

Jones och Harwood (2007) skriver att det fanns en stor begränsning i hjälpsam information kring diagnosen som de menar på innebär att förståelsen kring autism begränsas istället för ökas. Autism beskrivs som ett problem i nyhetsrapporteringen och som en stereotypisk minnesvärd skildring i nöjesmedia. Författarna trycker på vikten av att utbilda journalister i diagnosen så att samhället kan få en korrekt representation av sjukdomen. De betonar att det som skrivs i media inte bara är ord, det blir till praxis i samhället.

Riksförbundet Hjärnkoll (2017b) skriver att trots att 20–40 % av alla i Sverige har någon form av psykisk ohälsa så isoleras majoriteten av de som har psykiska svårigheter från omgivningen. Detta beror dels på okunskap från omgivningen men även på okunskap hos individen själv. Stigmat som finns i diagnoserna tar över behovet av att socialisera sig.

Denna okunskap som Riksförbundet Hjärnkoll (2017b) skriver om leder också till att många diskrimineras och blir orättvist behandlade i t.ex. skolan och vården men även i beslut som avgör vilka stöd individen ska ha rätt till från samhället. Var fjärde person uppger också i undersökningen att de inte hade velat arbeta med en person som har psykiska svårigheter.

4. Teori

I följande avsnitt presenteras studiens teoretiska utgångspunkter och teoretiska redskap som används för att analysera materialet utifrån maktteorin av Foucault, men även utifrån socialkonstruktivism och social mobilisering.

4.1 Socialkonstruktivism

Socialkonstruktivism handlar enligt Wennberg (2010) om att inte se olika sociala mönster som naturliga företeelser som alltid har varit på det sättet och aldrig kommer kunna förändras, utan som något som människan själv har konstruerat. Människan är mer formbar än vad vi tror och vad vi kan se som naturliga företeelser är oftast konstruktioner skapade i ett socialt samspel med omgivningen.

Wennberg (2010) skriver att socialkonstruktivism har sina rötter i Berger och Luckmans teorier om det sociala. Samhället är en mänsklig produkt och utgör en objektiv verklighet medan människan är en social produkt. Det kan vara svårt att skilja på vad som är kunskap och vad som av samhället uppfattas som kunskap men i grund och botten är kunskap alltid socialt konstruerad. Detta menar Wennberg gör att det kan vara problematiskt att avgöra när något är välgrundat eller beprövat, samt vad det innebär. Kunskaperna som finns om verkligheten är helt uteslutande bestämda av sociala faktorer, t.ex. vad forskaren har valt att inrikta sin forskning på, vilket i sin tur kan vara baserat på vad sponsorerna vill att det ska forskas om. Det är i slutändan alltid forskaren själv som väljer vad för data och teori som ska användas vilket gör att det finns utrymme för både subjektiv och social påverkan.

Vidare pratar Wennberg (2010) om hur sociala fakta skapas. Detta är något som människor upplever som en fakta för att det finns en konsensus i samhället att det stämmer. Samhället behöver vara överens om hur olika saker kan ha olika egenskaper.

Eftersom det så kallade demarkationskriteriet, som innebär att fakta ska vara beprövat genom ett visst vetenskapligt tillvägagångssätt, sällan tillämpas så blir det svårt att avgöra vad som är vardagskunskap i vårt samhälle och vad som är vetenskaplig kunskap (Wennberg, 2010).

4.2 Social mobilisering

Social mobilisering handlar enligt Denvall, Heule och Kristiansen (2011) om hur olika grupper i samhället engagerar sig för att påverka sitt eget öde och de insatser man får från samhället. Detta genom t.ex. brukarorganisationer men även genom att i samtal med en socialarbetare få möjlighet att själv påverka vilken insats man ska få och hur man ska få denna.

Heule (2011) skriver om hur det i världssamhället är naturligt att det sker en särskiljning av vissa grupper som t.ex. är släkt med varandra. Hon menar dock på att det är farligt när folk tar sig rätten att kategorisera olika personer baserat på t.ex. religion eller funktionalitet och därigenom placera dem i grupp med andra människor som enligt dem tillhör samma kategori. Detta menar Heule skapar en Vi mot Dem känsla som i sin tur skapar och upprätthåller diskriminering och ojämlikhet i samhället.

Vidare diskuterar Heule (2011) begreppet empowerment som innebär att utsatta eller berörda personer ska kunna företräda sig själva i saker som avser/påverkar dem och på så sätt förverkliga sig själva. Detta stärker helt enkelt deras tilltro på sin egna förmåga. Risken med empowerment menar dock Heule är att det inte får komma från människor som har auktoritära roller i samhället. Det måste komma från brukaren själv vad som behövs göras eller ska förändras, som auktoritär person har man ingen rätt att bestämma vad brukaren ska vilja förändra. Ett exempel som hon nämner är en grupp kvinnor som invandrat till Sverige som ingick i en integrationsgrupp, där ledarna förutsatte att kvinnorna skulle lämna sin gamla kultur bakom sig och helt anamma den svenska kulturen vilket inte var något som kvinnorna själva ville. De ville kunna integreras i samhället utan att förlora sin kultur som innebar en trygghet för dem när de skapade sitt nya liv.

4.3 Makt

Hindess (1996) skriver om olika maktdiskurser. Han skriver att makt är både en möjlighet och en rättighet att agera på ett sätt som påverkar någon/något annat. Relationen mellan maktutövaren och den som makten utövas på kan aldrig vara jämn.

Vidare beskriver Hindess (1996) Foucaults teorier om makt. Foucault menade att makt är något som hindrar folk från att säga/göra/få eller till och med tänka som de gjort utan maktens inflytande. Han menar att makt är ett strukturellt agerande mot andra människor. Maktrelationer är oftast instabila och föränderliga. Myndigheter ligger mitt emellan styre och maktrelationer som är föränderliga.

Syftet med makten menade Foucault är att påverka individers agerande genom att jobba på deras beteende eller rättare sagt sättet de reglerar sitt beteende på (Hindness, 1996). Vidare fokuserade Foucault på att förstå hur effekterna av den här makten produceras, dvs. teknikerna som de makthavande (myndigheterna) använder sig av när de utövar sin makt. Makt är alltså den totala strukturen av agerande. Den utövas över personer som har möjlighet att välja med syftet att påverka deras val. Makten manifesteras genom olika verktyg, tekniker och processer som appliceras på andras agerande. Makten skapas i relationen mellan människor. Makten finns överallt och är tillgänglig för alla. Där det inte finns möjlighet till motstånd kan det heller inte finnas några maktrelationer (ibid).

Foucaults syn på makt är dock enligt Hindness (1996) bristfällig då han menar att de som utsätts för maktutövningen alltid har möjlighet att påverka vilket vi vet inte alltid är fallet. Han menar dock att makt aldrig är ensidigt, det är alltid en relation.

Foucaults teorier om makt innefattar tre olika typer av maktförhållanden: maktspel, styre och myndigheter. Med myndigheter menar han en styrning över andra med syfte att påverka deras beteende. Detta förutsätter att de som påverkas även kan påverka sig själva. De styr alltså både andra och sig själva (Hindness, 1996).

Mills (2004) skriver vidare om Foucaults teorier om makt och hur han inte ansåg att makt enbart är något negativt utan att det även kan uppmuntra produktivitet och nya positiva beteenden, det kan alltså anses vara en viktig strategi i en specifik kontext.

Mills (2004) menar att relationen mellan institutioner och individer bör vara mer motståndsvänligt och att individerna ska kunna påverka även om det är myndigheterna som formar individerna.

Vidare beskriver Mills (2004) Foucaults diskussion kring diskurser. En diskurs refererar till specifika yttranden och ställningstaganden som har fått mening och effekt i en grupp eller i ett

samhälle. Det kan beskrivas som oskrivna regler och strukturer som följs. En sådan diskurs är makt. Maktdiskursen är ett system som strukturerar vårt sätt att uppfatta verkligheten och enda anledningen till att vi kan se och uppleva materiella objekt och världen som en helhet.

Mills (2004) skriver att maktdiskursen i samhället handlar om strukturen på diskursen och kontrollen som den utövar. Mills har som exempel hur personer för kategoriserades in som galna och friska. En person med till exempel en funktionsnedsättning ansågs ej vara normala, de avvek från normen och fick därför inte utrymme att uttala sig. Istället var det personer som hade auktoritära positioner som sågs som experter inom området och därför fick möjligheten att uttala sig, deras uttalanden sågs då som sanningar. De som inte hade auktoritär makt men ändå uttalade sig ansågs tala osanning.

Sanningen är alltså enligt Mills (2004) något som stötts av en stor variation av institutioner som t.ex. universitet och publiceringsföretag. Dessa väljer att acceptera sanningen, uppmuntra den samt sprida den vidare eftersom de anser den vara sann. Enligt Foucaults teorier finns det interna procedurer som kan exkludera dessa sanningar i texter: kommentarer (där det skrivs om andras uttalanden), författaren (vem är det som berättar sanningen?) discipliner (begränsningar av ämnesområden att välja mellan) samt hur sällsynt ämnet är. Syftet med detta är att särskilja de som är auktoriserade att tala från de som inte är det.

Foucaults intresse ligger enligt Mills (2004) i att undersöka tankeprocessen som ledde till att viss kunskap accepterades som fakta. Istället för att kunskap är ett sökande efter sanningen i faktan så menar Foucault att det handlar om makten att bearbeta informationen på ett sätt som leder till att den anses vara fakta. Det är alltså enbart det som accepteras som sanning som får spridning i samhället.

Sanning, makt och kunskap samspelar med varandra och det är därför viktigt att undersöka makten i produktionen av kunskap. Kunskapen är nämligen alltid något som gynnar intresset för specifika grupper (Mills, 2004).

5. Metod

I följande avsnitt presenteras studiens metodologiska överväganden, forskningsansats, tillvägagångssätt vid insamlande av empiri, urval, kodning samt diskussion om innehållsanalys. Avslutningsvis en redogörelse för studiens tillförlitlighet och etiska överväganden.

Jag har i det här arbetet utgått från metoden kvantitativ innehållsanalys. Bryman (2011) skriver att en kvantitativ forskning kan sammanfattas som att forskaren mäter olika företeelser men att det i verkligheten är betydligt fler saker som särskiljer den kvantitativa forskningen från en kvalitativ. I en kvantitativ forskning utgår forskaren ofta från ett deduktivt förhållningssätt, dvs. forskaren har en teori som hen vill prova. Jag hade när jag började detta arbetet en teori om att informationen som gavs ut om autism i dagstidningar skulle stämma överens med den fakta som finns kring diagnosen och vara konsekvent med utrymmet diagnosen får i form av tidningsartiklar varje år.

Bryman (2011) skriver vidare att forskaren ofta har en positivistisk inriktning, som innebär att man undersöker det som kan observeras. I övrigt fokuserar en kvantitativ forskare på objektivism och inte värderingar/känslor/uppfattningar som konstruerar samhället. En kvantitativ forskare arbetar genom att samla in data och sedan analysera detta utifrån eventuella samband mellan variablerna.

Eliasson (2014) beskriver en kvantitativ studie som särskilt passande för att genomföra generaliseringar i mindre grupper. Han skriver hur man i studien är ute efter att på ett ganska enkelt tillvägagångssätt undersöka hur kvantitativa variabler kan fördela sig inom föreningar, organisationer, kommuner, länder, människor etc.

Jag har kodat mitt material och redovisat detta i diagram och tabeller med syftet att kunna dra en så generaliserande slutsats som möjligt utifrån den data jag samlat in.

5.1 Insamling av empiri

I mitt sökande efter tidigare forskning så har jag använt mig av LUBSEARCH och EBSCOHOST. Jag har där använt mig av följande sökkombinationer: "autism", "autism + media", "autism + newspaper", "autism + stigma", "autism + prejudice", "media+ influence".

Jag har där utgått från abstract i mitt urval av vilka som var relevanta. Jag har även klickat i alternativet peer reviewed i min urvalsprocess.

Utöver detta så har jag tittat på tidigare uppsatser och via sökbasen LUP hittade jag en skriven 2017 av två journaliststudenter (Trang och Högbom, 2017) som undersökte just vilka roller som dagstidningarna ger personer med autism. I den har jag hittat mycket relevant fakta och tips till mitt urval, och även en idé om vad som kunde vara intressant att titta på i min egen forskning. Bland annat skriver de om hur diagnosen autism i media ofta framställs tillsammans med negativt värderande ord, som tex ”lider av” eller ”drabbas av”. Detta tyckte jag lät väldigt intressant vilket gjorde att jag tog med det som en punkt i min kodning. Denna punkten, i likhet med vissa andra, valde jag dock att inte använda mig av i min analys då det inte gav tillräckligt underlag för en kvantitativ analys.

Jag kodade genom att skriva en liten tabell för varje artikel som jag läste. När jag hade kodat färdigt alla artiklarna så la jag in dessa i en tabell i Excel. Jag använde mig av funktionen pivotdiagram för att skapa mina olika diagram. Där kunde jag välja vilka två parametrar jag ville jämföra och skapa ett diagram utifrån detta. Jag valde att använda mig av antal i förekomsten samt procentenheter för att få ett så tydligt resultat som möjligt och jämförde dessa med årtal. Detta gjorde jag för att tydliggöra eventuella förändringar som skett. Diagrammen klistrade jag sedan in i ett Word-dokument för att gå igenom innan jag klistrade in dem i min uppsats.

5.2 Kodning

Bryman (2011) beskriver kodning som en väldigt viktig del i en innehållsanalys. Kodningsprocessen är uppbyggd av en utformning av en kodningsmanual och kodningsschema. I min kodningsprocess har jag skapat följande kodningsmanual som jag har utgått från:

1. Hur många gånger nämns diagnosen?
 - Här inkluderade jag alla olika typer av benämningar dvs inte bara ”autism” utan även ”autistisk” osv. Jag uteslöt dock när diagnosen nämns i samband med en titel eller ett namn på t.ex. riksföreningen Autism – och Aspergersförbundet.
2. Vilka andra diagnoser nämns och hur många gånger nämns dessa?

- Här skrev jag upp alla typer av diagnoser, även .te.x anorexi. Jag fokuserade dock min analys på ADHD och aspergers då jag tyckte det var mest intressanta. ADHD för att många har en kombination av diagnoserna och aspergers för att se om diagnosen fortfarande används trots att den ”inte finns”.
 - När jag läste artiklarna som nämnde aspergers innan säkerställde jag att det inte var artiklar där det nämndes i sammanhang kring att diagnosen inte längre finns. Jag hittade dock inga sådana artiklar i min urvalsprocess och behövde därför inte utesluta några.
3. Totalt antal ord i artikeln
- Här inkluderade jag även bildtexter och författarnas namn, information som tillkom t.ex. en fotnot om vad autism är.
4. Årtal
- Jag inriktade mig som sagt på åren 2014–2018 för att undersöka förändringen efter förändringen i DSM-5 som skedde år 2013.
5. 1. Fokus på a) sjukdom, b) funktionalitet/samhällsnytta (hit räknar jag även skolgång) och c) vet ej.
- När fokus låg på sjukdomen kunde det vara i form av att hitta botemedel, kunna diagnosticera tidigare, bidragande orsaker till att man får diagnosen etc. på funktionalitet/samhällsnytta handlade det oftast om jobb och skola, dvs. att personerna med autism behövde ökat stöd för att på något sätt bidra till samhället. ”Vet ej” var på artiklar som var väldigt neutrala, som t.ex. en nyhetsartikel som beskrev en händelse relaterad till någon med diagnosen.
6. Vilka värderande ord används i artikeln i relation till diagnosen?
- Här valde jag alla värderande ord, positiva som negativa för att se vilket som tog över i beskrivningen. Tanken var att ha ord som kom innan eller direkt efter diagnosen, men i brist på material som möjliggjorde detta fick jag utöka till ord i hela artikeln som var värderande i relation till diagnosen. Om någon skrivit att en person med autism begick mord och hamnade i fängelse valde jag självklart inte något värderande ord i anslutning till mordet eller fängelset då det inte hade med

diagnosen att göra. Hade författaren däremot skrivit att personer med autism utgör större risk att bli mördare hade jag valt ”större risk att bli mördare”.

7. Vem använder diagnosen? 1. En inflytelserik person t.ex. forskare och läkare. 2. En person som själv har diagnosen. 3. En anhörig. 4. Övrigt/vet ej.

- Jag har även inkluderat lärare och personer från olika riks- eller brukarorganisationer på alternativ 1 då jag anser att det är personer som har en chans att påverka. I vissa artiklar pratade två olika alternativ, oftast en person som själv hade diagnosen tillsammans med antingen en anhörig eller en inflytelserik person. Dessa valde jag också att ta med då jag ansåg att de var relevanta också. Jag har dock inte alltid med dubbelkombinationerna i mina diagram då jag även tycker att det kan räcka med mina fyra huvudparametrar eftersom det gör diagrammet lättare att utläsa.

8. Vad är syftet med artikeln? 1. Problemfokuserande. 2. Hjälpande. 3. Informations-spridande. 4. Vet ej.

- En problemfokuserande artikel handlar bara om diagnosen och vilka svårigheter den innebär. En hjälpande kan vara en förälder som vill förbättra situationen i skolan för barn med autism. En informations-spridande klassade jag artiklar som t.ex. ”pojke med autism fick rätt mot kommunen” dvs med syftet att enbart sprida information antingen kring diagnosen eller kring en händelse där diagnosen är inblandad.

9. Vilket kön används? 1. Han. 2. Hon. 3. Neutralt.

Eftersom jag i min problemformulering lyfte att det oftare är pojkar som får diagnosen tyckte jag att det var relevant att titta på vilket kön som används i artiklarna för att se om det manliga könet är överrepresenterat.

I mina tabeller tittade jag på samband utifrån antal artiklar.

Utifrån min kodningsmanual gjorde jag kodningsschema för varje artikel. Det kunde till exempel se ut såhär:

Fråga	Fynd/kodningsresultat	
1.	3	
2.	-	
3.	58	
4.	2015	
5.	b	
6.	”drabbas av”	
7.	4	
8.	2	
9.	3	

5.3 Metodens tillförlitlighet

5.3.1 Reliabilitet

Bryman (2011) skriver att reliabilitet handlar om huruvida någon annan kan göra om forskningen och få fram samma resultat. En hög reliabilitet finns om detta går att genomföra, en låg reliabilitet om resultaten riskerar att ha påverkats av ett tillfälligt eller slumpmässigt urval.

Jag har gjort ett tydligt urval som är beskrivet under mitt urvalskapitel, som gör det enkelt för en annan forskare att replikera min undersökning. Därför anser jag att jag har ganska hög reliabilitet, det som dock kan påverka detta är det faktum att mina årtal sträcker sig till 2018. För att en annan forskare ska få samma resultat måste hen avgränsa sig till artiklar som kom ut innan maj 2018, annars kan resultaten påverkas eftersom fler artiklar förmodligen kommer komma ut innan 2018 är slut.

En annan sak som går att kritisera utifrån reliabilitetsperspektivet är att jag inte tagit ett visst antal artiklar från olika årtal utan enbart har fokuserat på de mest relevanta artiklarna som kom upp när jag valde det alternativet på varje specifik tidning. Detta kan också vara en försvårande omständighet om någon väljer att replikera min undersökning, dock tyckte jag det

var en intressant aspekt att undersöka – huruvida förekomsten av autism förändrats från år till år innefattar även hur många artiklar som kommer upp varje år när jag söker på autism.

5.3.2 Validitet

Bryman (2011) beskriver validitet som att man kan dra en generell slutsats av undersökningen. Inom en kvantitativ forskning tittar man på om indikationerna mäter de begrepp de avser att mäta. Då finns det 5 olika typer av validitet som är relevanta:

1. Ytvaliditet: Det måste gå att visa att måttet kan spegla innehållet i det begrepp som det avser sig spegla.
2. Samtidig validitet: undersökaren utgår ifrån ett kriterium som kan skilja sig åt från fall till fall och som är relevant för de begrepp som används i undersökningen.
3. Prediktiv validitet: liknande samtidig validitet men man utgår istället från ett kriterium som inte finns än men förmodligen kommer att finnas i framtiden.
4. Begreppsvaliditet: utifrån en teori tar undersökaren fram deduktiva hypoteser till begreppet som används.
5. Konvergent validitet: Undersökaren jämför sitt eget mått med andra mått på samma begrepp som har utvecklats med andra tillvägagångssätt.

För min del så är 1,2,4 och 5 relevanta för min forskning. Jag var ute efter att se hur autism beskrivs i dagstidningar vilket jag anser att jag får svar på med hjälp av mina parametrar som jag tidigare beskrivit. Jag är medveten om att resultatet kan skilja sig åt från olika tidningar och jag anser att jag har använt relevanta begrepp. Jag hade en hypotes om att dagstidningarnas framställning av diagnosen autism skulle skilja sig från den vetenskapliga kunskapen. Jag har i min analys jämfört mina resultat med den tidigare forskningen för att se om dessa stämmer överens eller inte.

Eliasson (2014) beskriver en kvantitativ studie som särskilt passande för att genomföra generaliseringar i mindre grupper. Han skriver hur man i studien är ute efter att på ett ganska enkelt tillvägagångssätt undersöka hur kvantitativa variabler kan fördela sig inom föreningar, organisationer, kommuner, länder, människor etc.

5.4 Innehållsanalys

En innehållsanalys är en forskningsteknik där forskaren/undersökaren har ett objektivt, systematiskt och kvantitativt tillvägagångssätt för att beskriva och analysera innehållet i t.ex. redan insamlade data eller som i mitt fall i dagstidningar (Bryman, 2011). Det är därför viktigt att vara objektiv i undersökningen men även systematisk. Mina egna tankar och värderingar får inte påverka och jag måste vara väldigt konsekvent i mitt undersökande för att reducera risken för felaktigheter.

Ett typiskt sätt att göra en innehållsanalys på är enligt Bryman (2011) att undersökaren räknar antalet ord i det hen analyserar och lägger en tonvikt på teman som framkommer i texten.

Jag har ju som jag tidigare nämnt undersökt dels antalet ord i texten men även t.ex. hur många gånger ordet autism nämns och bl.a. ifall det finns positiva/negativa värderande ord i samband med diagnosen. En viktig aspekt för mig med stöd i mitt kunskapsläge var även att titta på vem som använde diagnosen, vilket också blev ett tema i min kodning.

En kvantitativ innehållsanalys handlar alltså om att undersökaren analyserar dokument/texter på ett systematiskt och replikerbart tillvägagångssätt med hjälp av tidigare bestämda kategorier/teman, vilket är precis det jag har gjort i min undersökning.

Bryman (2011) skriver om den kvantitativa innehållsanalysens fördelar. Eftersom urval och kodningsschema beskrivs tydligt så är det relativt enkelt att replikera och fördjupa sig i uppföljningar av studien. Det är även ett bra sätt att spåra förändringar över tid då forskaren t.ex. kan titta på ordfrekvensen över en period på 10 år och på så sätt kartlägga en förändring. Till viss del påverkas inte heller innehållsanalysen av forskarens egna tankar och värderingar, dock kan materialet som analyseras vara påverkat av författarna som skrivit det (reaktiva effekter). En innehållsanalys kan även tillämpas på flera olika typer av ostrukturerad information samt kan bidra med information om olika sociala grupper som annars kan vara svåra att få kontakt med.

När det gäller nackdelar skriver Bryman (2011) att kvalitén av innehållsanalysen är helt beroende av kvalitén på materialet som analyseras. En kodningsmanual blir alltid påverkad av forskaren som skriver den, t.ex. om forskaren har tidigare kunskap med sig om ämnet som gör att hen inriktar sig på specifika parametrar. Det är även svårt att få svar på orsakerna till

varför det ser ut som det gör och fokus har en tendens att hamna på vad som mäts istället för vad som är av teoretisk vikt i mätningen.

Min innehållsanalys har påverkats av den tidigare forskning jag hittat, som gav mig vägledning kring vad jag ville undersöka. Jag har gjort en relativt liten undersökning med enbart 58 artiklar vilket gör det svårare att dra en generaliserande slutsats. Jag tycker dock att den kvantitativa innehållsanalysen var det lämpligaste metodvalet för att få fram så bra svar på hur dagstidningar framställer diagnosen autism eftersom den tillåter mig att undersöka frekvenser, samband mellan variablerna och eventuella förändringar över tid.

5.5 Urval

Bryman (2011) betonar vikten av att göra ett tydligt urval. Jag har valt att analysera dagstidningar och så stora/rikstäckande som möjligt. Det blev: Dagens nyheter, Svenska Dagbladet och Skånska dagbladet. Jag inkluderar alla typer av artiklar som är relevanta, vilket jag avgör baserat på den korta innehållsförteckningen på söksidan retriever samt genom att läsa texten. Jag har alltså med insändare, debattartiklar, nyhetsartiklar, krönikor etc. Det jag uteslöt är film- och bokrecensioner samt artiklar som handlar om samma ämne. Att jag uteslöt artiklar som handlar om samma ämne ångrade jag i efterhand då jag insåg att två tidningar som skriver om samma ämne kan beskriva det på olika sätt, vilket gör att båda två fortfarande kan vara relevanta utan att det blir upprepning för min undersökning.

Jag gjorde först ett piloturval där jag sökte på ordet autism på sökbasen retriever och sorterade efter mest relevans och tre olika tidningar: expressen, dagens nyheter och svenska dagbladet. Jag hade årtalen 2000–2018. Efter att ha valt ut ca 60 artiklar genom den här metoden så ångrade jag mig. Jag kände att reliabiliteten blev väldigt låg på grund av en ojämn fördelning mellan tidningarna som eventuellt kunde påverka resultatet. Jag insåg dessutom att Expressen var kvällspress och inte dagstidning och valde därför att ta bort den från min datainsamling.

Efter att ha kommit till denna insikt gjorde jag om mitt urval. Jag inriktade mig på tidningarna Svenska Dagbladet, Dagens nyheter och Skånska dagbladet. Jag sökte fortfarande på ordet autism och valde ”mest relevant”. Därefter ställde jag in årtalet från 2013 (när diagnoskriterierna ändrats i DSM-5) – 2018, detta främst med syftet att se ifall de diagnoser som togs bort i samband med ändringen, t.ex. aspergers, fortfarande används av

dagstidningarna. Mitt mål var att ta ut 60 artiklar med 20 artiklar från varje tidning. Detta var dock inte möjligt att uppnå för alla tidningar, så analysmaterialet blev slutligen 58 artiklar.

Jag har alltså använt mig av ett stratifierat urval i den här undersökningen (Bryman, 2011). Med det innebär att jag med stöd av mitt kunskapsläge och tidigare forskning baserade mina kategorier i undersökningen på dessa.

5.6 Forskningsetiska överväganden

Vetenskapsrådet (u.å.) skriver om individskyddskravet, vars syfte är att individer inte får utsättas för psykisk eller fysisk skada som resultat av en forskning. Detta säkerställs genom fyra krav som ställs på all forskning:

1. Informationskravet – alla berörda parter ska informeras om syftet med forskningen
2. Samtyckeskravet – berörda parter ska samtycka till forskningens genomförande
3. Konfidentialitetskravet – berörda parter ska avidentifieras i forskningen
4. Nyttjandekravet – uppgifter om berörda parter får enbart användas till forskningen

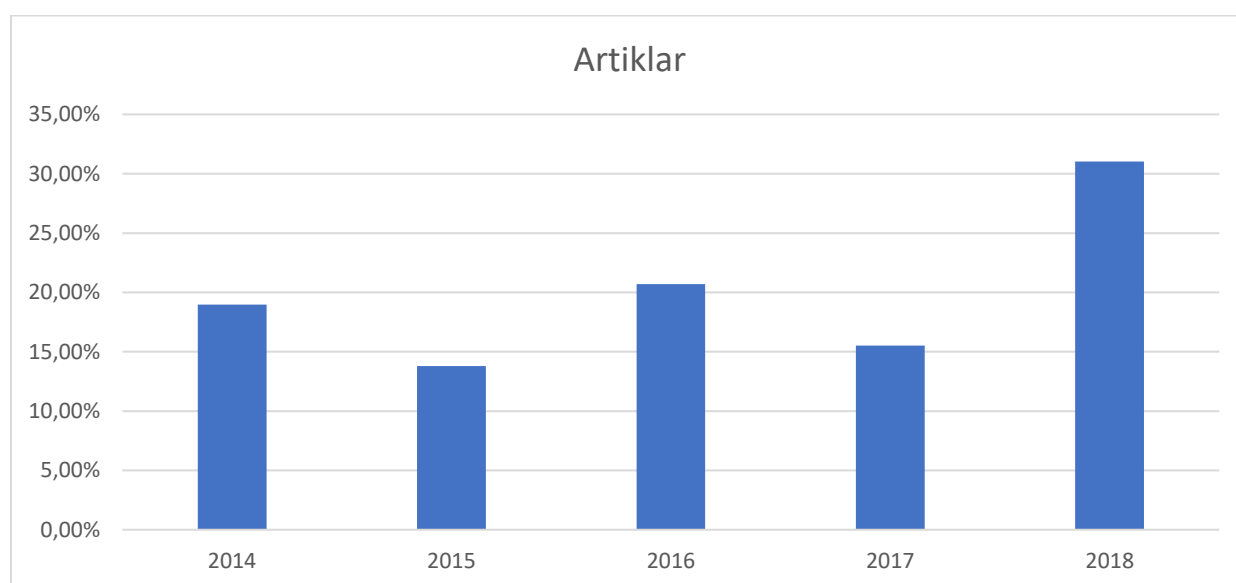
Bryman (2011) skriver om forskningsetiska principer och hur undersökaren inte behöver tänka på etiken i sammanhang där materialet man analyserar är öppet och tillgängligt för alla, vilket dagstidningar är.

Individskyddskravet är något som jag inte har tagit hänsyn till då min undersökning inte påverkar en enskild individ eller part utan tar del av redan publicerat material.

6. Resultat och analys

Här redogör jag för de resultat jag har hittat under min kodningsprocess med hjälp av diagram och tabeller som visar värden i procent och totalt antal, följt av en förklaring av vad som går att utläsa i diagrammen och tabellerna. Resultatdelen följs av en analys av resultatet som diskuteras utifrån de teorier jag valt samt den tidigare forskning jag hittat.

6.1 Resultat

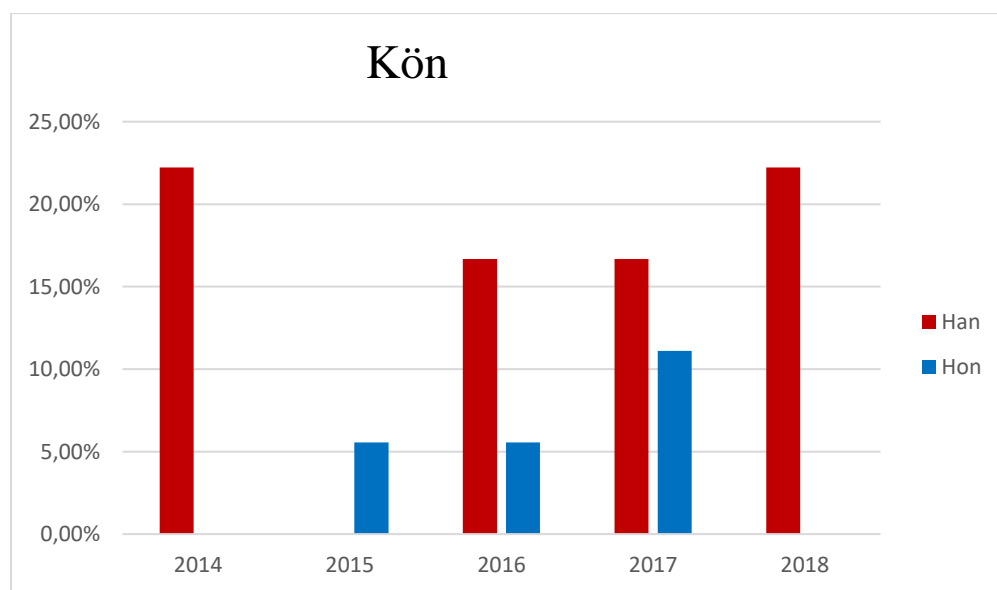

Figur 1. Antal artiklar ordet autism förekommer i visat i procentenheter.

Det går att utläsa i figur 1 och i tabell 1 att år 2014 nämndes ordet autism i artiklar 18,97 % (11st) medan 2018 var det 31,03 % (18st). Resultat för 2018 ligger högre än för de andra åren trots att det enbart sträcker sig till första kvartalet av året. Lägst antal artiklar om autism förekom 2015, som enbart hade 13,79 % (8st). Det är alltså 10 artiklar mindre än första kvartalet av 2018. Intressant är också att det går att utläsa att antalet artiklar är lägre från 2016 (20,69 % alt. 12 st.) till 2017 (15,52 % alt. 9 st.) för att sedan vara högre i värde från 2017 till 2018 med dubbelt så många i antal (från 9 till 18 st.). Tendensen visar ändå på en ökning även fast i just de 5 åren jag har valt att titta på så har denna ökning enbart skett vartannat år, för att sedan vara lägre året efter.

Tabell 1. Frekvens av artiklar som ordet autism förekommer i, visat i antal artiklar (i parentesen) och procentandel för varje år.

År	Frekvens av artiklar
2014	18,97 % (11)
2015	13,79 % (8)
2016	20,69 % (12)
2017	15,52 % (9)
2018	31,03 % (18)

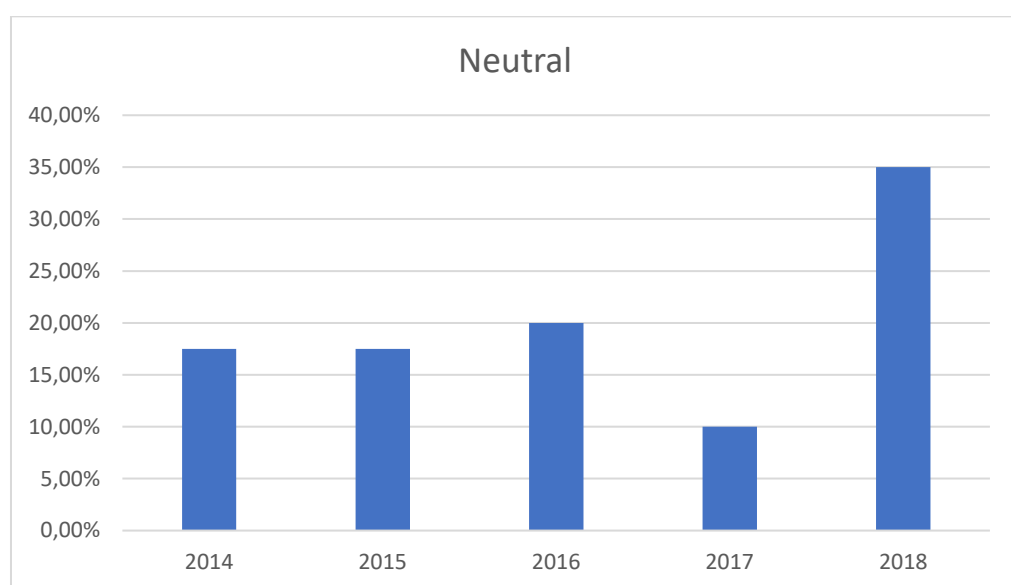

Figur 2. Vilket kön som benämns i artiklarna visat i procentenheter.

I figur 2 har jag jämfört könsbenämningarna som framkommer i artiklarna under de olika årtalen. Generellt går att utläsa att artiklar där det manliga könet benämns tillsammans med diagnosen är klart högre i antal än de där det kvinnliga könet benämns. 2014 var det enbart könet "han" som användes, på 22,22 % (4 gånger) vilket det går att utläsa i tabell 2 är ett högre procentantal än antal artiklar där diagnosen förekommit det året, samtidigt som det i antal är lägre. Antal artiklar år 2014 var 11 stycken medan antal gånger könsbenämningen "han" förekom var 4. År 2015 var det dock bara könet hon som benämns men i en betydligt lägre siffra än könet han benämns övriga år, på 5,56 %. 2017 kommer könet "hon" ikapp könet "han" lite med 11,11 % (2 gånger) jämfört med hans 16,67 % (3 gånger). 2018 är det återigen bara "han" som nämns och i samma antal som 2014. Det är också intressant att nämna att år 2017 så når den kvinnliga könsbenämningen sin högsta siffra på 11,11 % (2 gånger) vilket är exakt hälften av vad den manliga könsbenämningens högsta siffra (22,22 % eller 4 gånger år 2018) är.

Tabell 2. Vilket kön som benämns i artiklarna i relation till frekvens av antal artiklar i undersökningen samt visat i procentandel och antal (i parentes) för varje år.

År	Han	Hon	Frekvens av artiklar
2014	22,22 % (4)	0,00 % (0)	18,97 % (11)
2015	0,00 % (0)	5,56 % (1)	13,79 % (8)
2016	16,67 % (3)	5,56 % (1)	20,69 % (12)
2017	16,67 % (3)	11,11 % (2)	15,52 % (9)
2018	22,22 % (4)	0,00 % (0)	31,03 % (18)

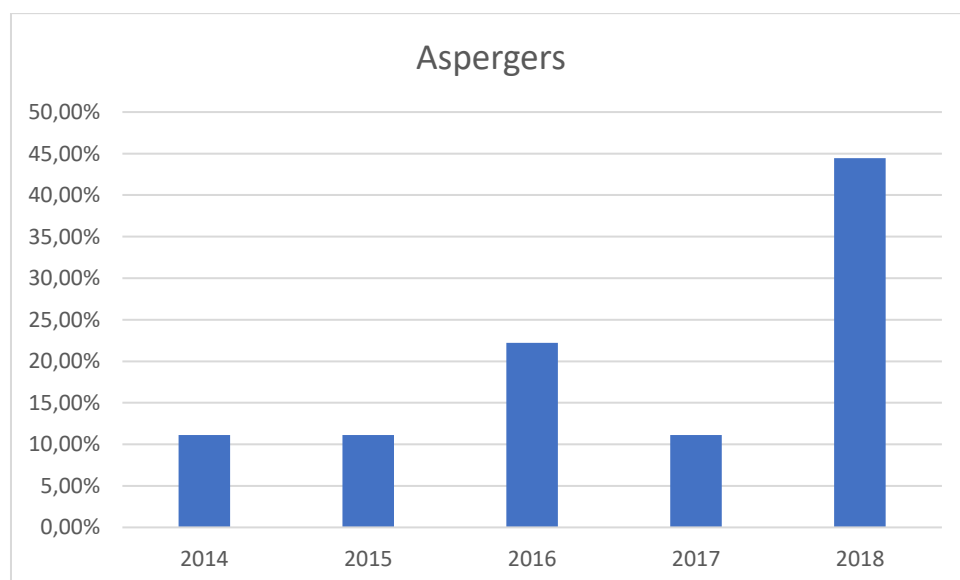

Figur 3. Könbenämningen neutral i artiklarna visat i procentenheter.

Figur 3 visar könsbenämningen ”neutral”. Generellt går att utläsa att även om den ligger på en ganska jämn nivå över åren 2014–2017 så visar benämningen ett högre värde från 2014, där den hade 17,50 % (7 gånger) då den 2018 benämns i 35,00 % (14 gånger). Trots att 2018 års värde procentuellt ligger högre än antal artiklar, som ligger på 31,03 %, så ligger antalet fortfarande lägre. Antal gånger könsbenämningen neutralt benämns 2018 är 14 gånger medan antal artiklar totalt är 18 stycken, vilket går att utläsa i tabell 3. Det intressanta med det här högre värdet är ju att 2018 som jag tidigare nämnt bara sträcker sig till maj medan resterande år är fullständiga. Intressant är också att den lägsta mätningen på 10,00 % (4 gånger) är år 2017, dvs. året innan den högsta mätningen på 35,00 % (14 gånger).

Tabell 3. Könsbenämningen neutral under de olika åren samt frekvens av artiklar totalt visat i procentandel och antal (i parentes) per år.

År	Neutral	Frekvens av artiklar
2014	17,50 % (7)	18,97 % (11)
2015	17,50 % (7)	13,79 % (8)
2016	20,00 % (8)	20,69 % (12)
2017	10,00 % (4)	15,52 % (9)
2018	35,00 % (14)	31,03 % (18)

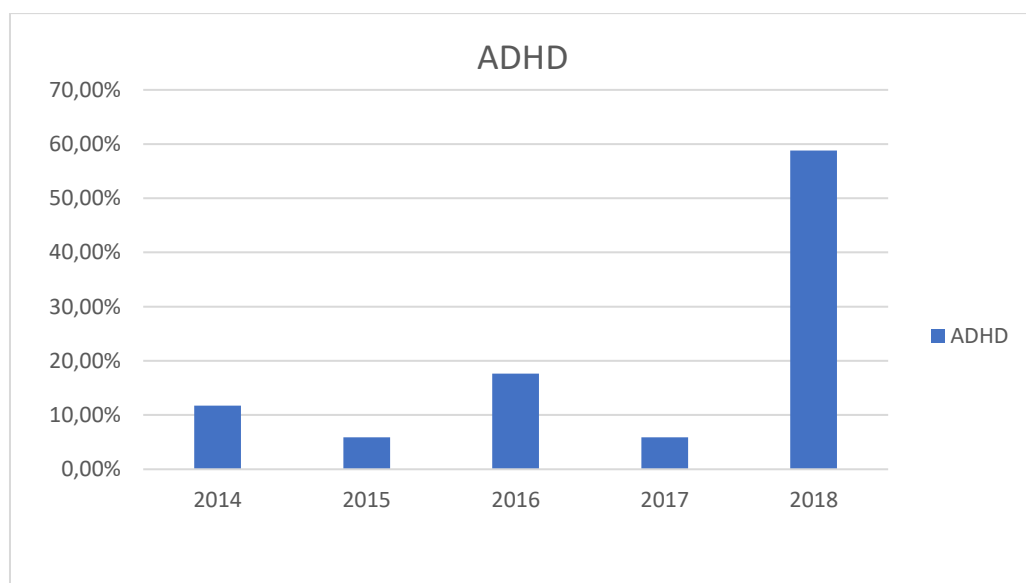

Figur 4. Antalet benämningar av diagnosen aspergers i artiklarna visat i procentenheter.

Figur 4 visar benämningen av diagnosen aspergers i artiklarna. Generellt går det att utläsa av figur 4 att frekvensen av benämningen på aspergers i samband med diagnosen autism är anmärkningsvärt hög år 2018. Detta trots att diagnosen togs bort 2013 och därför inte längre fanns från och med år 2014. 2014 nämndes den 11,11 % (1 gång), vilket innebär att benämningens frekvens är relativt låg antal artiklar var 18,97 % (11 st.) 2018 är det betydligt mer, med 44,44 % (4 gånger) i relation till artiklarnas 31,03 % (18 gånger) vilket går att utläsa i tabell 4. Benämningens frekvens har ett högre värde under det första kvartalet 2018. Det är dock värt att notera att 2014–2017 så var tendensen osäker.

Tabell 4. Antal benämningar av diagnosen aspergers samt frekvensen av artiklar totalt visat i procentandel och antal (i parentesen) för varje år.

År	Aspergers	Frekvens av artiklar
2014	11,11 % (1)	18,97 % (11)
2015	11,11 % (1)	13,79 % (8)
2016	22,22 % (2)	20,69 % (12)
2017	11,11 % (1)	15,52 % (9)
2018	44,44 % (4)	31,03 % (18)

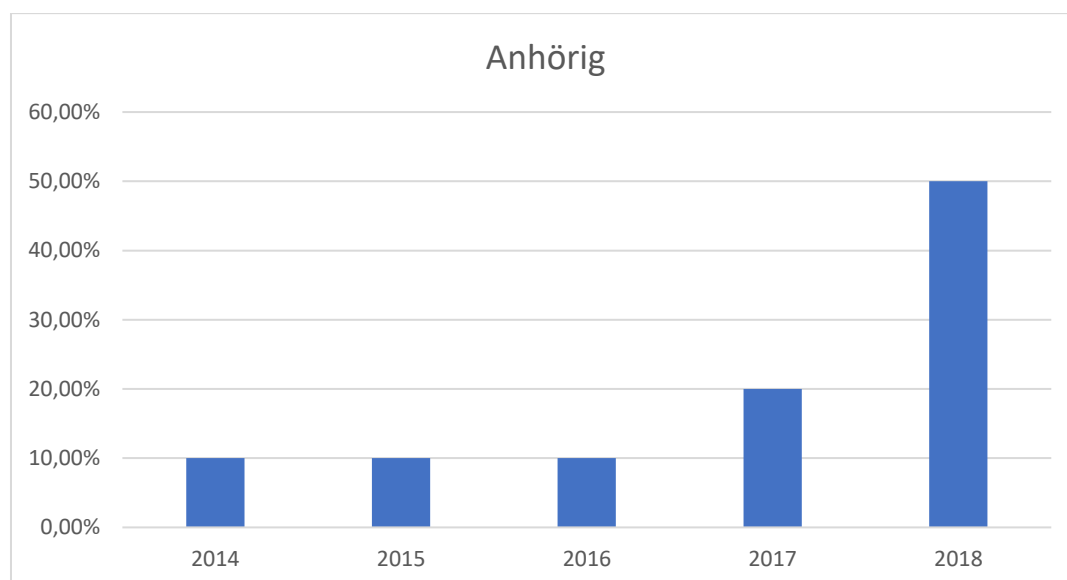

Figur 5. Antal benämningar av diagnosen ADHD i artiklarna visat i procentenheter.

Figur 5 visar hur ofta diagnosen ADHD nämns i artiklar som nämner autism. Generellt ser man en ganska jämn nivå med undantag för år 2018. Här kan man se ett högre värde, från 11,76 % (2 gånger) till 58,82 % (10 gånger) 2018 dvs. en höjning på 8 gånger. Det är intressant att det går att utläsa att de två lägsta benämningsfrekvenserna är år 2015 (1 gång) och 2017 (1 gång), när den högsta benämningsfrekvensen är året efter 2017 dvs. år 2018 (och återigen bara det första kvartalet). I jämförelse med antal artiklar så går det att utläsa i tabell 5 att det skiljer sig mest år 2018, där antal artiklar ligger på 31,03% i värde alternativt 18 stycken i antal.

Tabell 5. Antal benämningar av diagnosen ADHD samt frekvens av antal artiklar visat i procentandel och antal (i parentes) för varje år.

År	ADHD	Frekvens av artiklar
2014	11,76 % (2)	18,97 % (11)
2015	5,88 % (1)	13,79 % (8)
2016	17,65 % (3)	20,69 % (12)
2017	5,88 % (1)	15,52 % (9)
2018	58,82 % (10)	31,03 % (18)

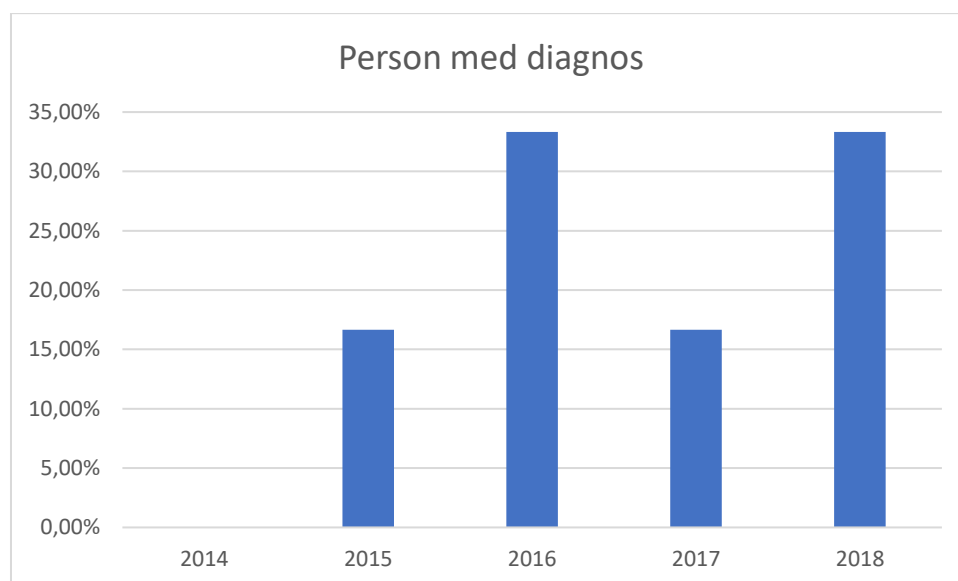

Figur 6. Antal gånger anhöriga nämner diagnosen i artiklarna sett i procentenheter.

Figur 6 visar hur ofta det är anhöriga som använder diagnosen. Generellt går det att utläsa att det 2014–2016 var lika högt värde sett i procent av anhöriga som uttalade sig, på 10,00 % (1 gång). Samtliga år var det en mindre frekvens anhöriga som uttalade sig än det var artiklar där diagnosen förekom vilket går att utläsa i tabell 6. Till exempel så var det 18,97 % (11 st.) artiklar där diagnosen förekom 2014 och 10,00 % (1 gång) anhöriga uttalade sig. Högst frekvens av anhöriga som uttalar sig var 2018 på hela 50 % (5 gånger). I tabell 6 går det även att se att antal artiklar totalt låg på 31,03 % (18 st.) samtidigt som den högsta frekvensen för anhöriga som uttalar sig alltså var 5 gånger (50%).

Tabell 6. Antal gånger anhöriga nämner diagnosen samt frekvens av antal artiklar sett i procentandel och antal (i parentes) för varje år.

År	Anhörig	Frekvens av artiklar
2014	10,00 % (1)	18,97 % (11)
2015	10,00 % (1)	13,79 % (8)
2016	10,00 % (1)	20,69 % (12)
2017	20,00 % (2)	15,52 % (9)
2018	50,00 % (5)	31,03 % (18)

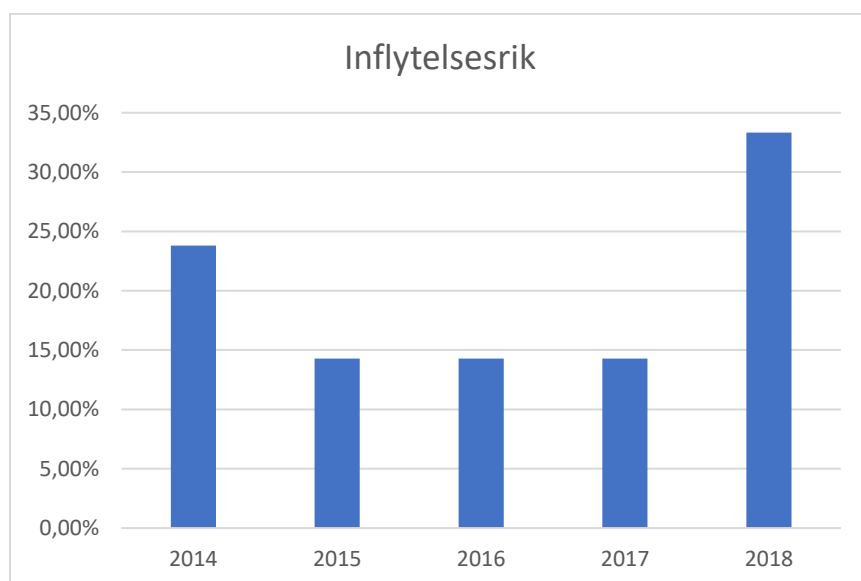

Figur 7. Antal gånger personer med diagnos har uttalat sig i artiklarna visat i procentenheter.

Figur 7 visar hur ofta personerna med autism får uttala sig i artiklarna där diagnosen förekommer. Generellt är tendensen ojämn då det både 2015 och 2017 är 16,67 % (1 gång) och både 2016 och 2018 är 33,33 % (2 gånger). Det är även intressant att notera är att personer med diagnosen inte alls fått uttala sig i artiklarna jag tittat på från 2014. Alla år där personer har fått uttala sig, dvs. 2015–2018 har det procentuellt blivit en högre frekvens än antal artiklar vilket går att utläsa i tabell 7 samtidigt som antalet är lägre. Den högsta procentuella frekvensen 2018 är som sagt 33,33 % medan antalet ligger på 2 gånger benämningens frekvens. Antal artiklar det året ligger på 31,01 % och 18 till antal. Det är värt att betona att antal artiklar totalt är 58 stycken medan antal gånger personer med diagnosen fått uttala sig totalt är 6 gånger.

Tabell 7. Antal gånger personer med diagnosen fått uttala sig och frekvens av artiklar visat i procentandel och antal (i parentes) för varje år.

År	Person med diagnos	Frekvens av artiklar
2014	0,00 % (0)	18,97 % (11)
2015	16,67 % (1)	13,79 % (8)
2016	33,33 % (2)	20,69 % (12)
2017	16,67 % (1)	15,52 % (9)
2018	33,33 % (2)	31,03 % (18)

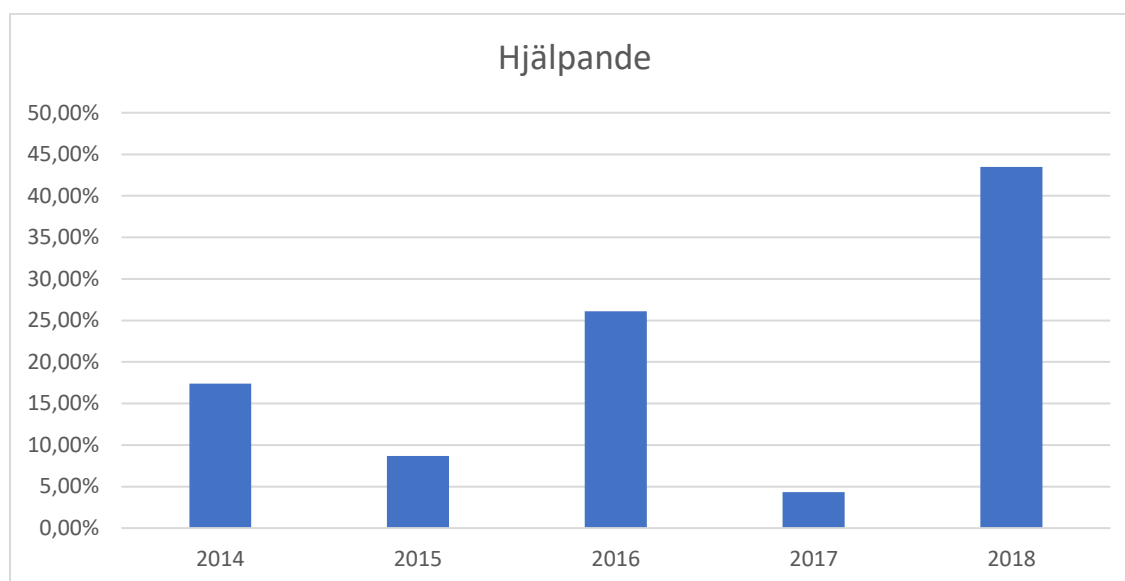

Figur 8. Antal gånger inflytelserika personer har uttalat sig i artiklarna visat i procentenheter.

Figur 8 visar hur ofta inflytelserika personer har fått uttala sig kring autism i artiklar där diagnosen förekommer. Generellt ser man ett lägre värde från 2014 där antal gånger var 23,81 % (5 gånger) till åren 2015–2017 som låg på samma antal, dvs. 14,29 % (3 gånger). Högst frekvens har år 2018 på 33,33 % (7 gånger). I tabell 8 går det att se att procentfrekvensen ligger högre för antalet gånger inflytelserika uttalar sig än för antal artiklar medan antalet ligger lägre, där den högsta frekvensen är 7 gånger jämfört med antal artiklars högsta frekvens på 18 stycken.

Tabell 8. Antal gånger inflytelsesrika har uttalat sig samt frekvens av artiklar visat i procentandel och antal (i parentes) för varje år.

År	Inflytelsesrik	Frekvens av artiklar
2014	23,81 % (5)	18,79 % (11)
2015	14,29 % (3)	13,79 % (8)
2016	14,29 % (3)	20,69 % (12)
2017	14,29 % (3)	15,52 % (9)
2018	33,33 % (7)	31,03 % (18)

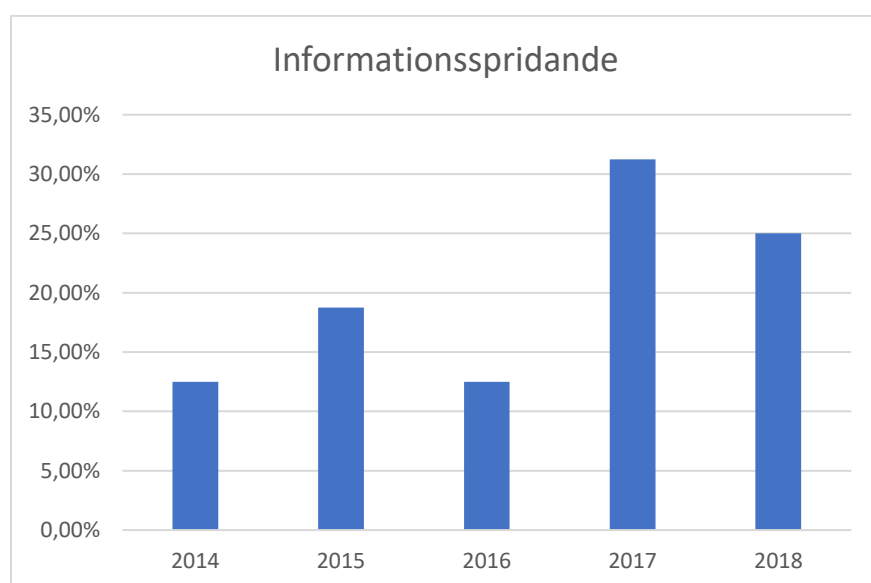

Figur 9. Antal artiklar som har haft syftet hjälpande visat i procentenheter.

Figur 9 visar syftet hjälpande i artiklarna där diagnosen autism förekommer. Generellt kan man se ganska låga frekvenser med den lägsta år 2017 på 4,35% (1 gång). Det är ett högre värde år 2018 än 2017, där frekvensen är 43,48% (10 gånger). I tabell 9 går det att utläsa 2014 års värde skiljer sig ganska avsevärt från antal artiklar trots att de procentuella värdena ligger relativt jämnt, 17,39% (4 gånger) jämfört med 18,97% (11 st.). 2018 ligger antal artiklar på 31,01% (18 st.) medan antalet gånger syftet hjälpande har förekommit i artiklarna var 10 gånger.

Tabell 9. Antal artiklar med syftet hjälpsamt samt frekvens av artiklar totalt visat i procentandelar och antal (i parentes) för varje år.

År	Hjälpsamt	Frekvens av artiklar
2014	17,39 % (4)	18,97 % (11)
2015	8,70 % (2)	13,79 % (8)
2016	26,09 % (6)	20,69 % (12)
2017	4,35 % (1)	15,52 % (9)
2018	43,48 % (10)	31,03 % (18)

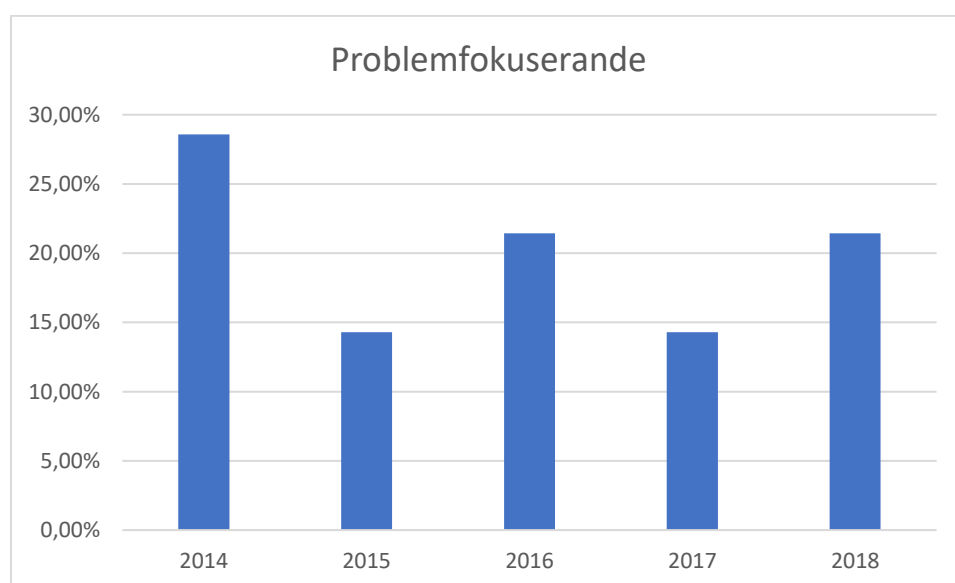

Figur 10. Antal artiklar som har haft syftet informationsspridande visat i procentenheter.

I figur 10 visas syftet informationsspridande i artiklar där diagnosen autism förekommer. Generellt visar resultat en stor variation av frekvenserna från år till år, med den högsta frekvensen år 2017 på 31,25 % (5 gånger). 2018 är värdet lite lägre igen på 25,00 % (4 gånger) vilket dock kan förklaras med att det enbart är första kvartalet av 2018 medräknat. Lägst frekvens är åren 2014 och 2016 på 12,50 % (2 gånger). I tabell 10 tydliggörs att frekvenserna för syftet informationsspridande ligger ganska ojämnt med antal artiklar även fast den procentuella skillnaden inte är så avsevärt stor. 2014 som har den lägsta frekvensen informationsspridande syfte ligger på 12,50 % (2 gånger) jämfört med frekvensen av artiklar som ligger på 18,97 % (11 st.). 2017 som har högst frekvens av informationsspridande syfte ligger på 31,25 % (5 gånger) jämfört med frekvensen av artiklar som ligger på 15,52 % (9 st.)

Tabell 10. Antal artiklar som haft syftet informationsspridande samt frekvens av artiklar totalt visat i procentandel och antal (i parentes) per år.

År	Informationsspridande	Frekvens av artiklar
2014	12,50 % (2)	18,97 % (11)
2015	18,75 % (3)	13,79 % (8)
2016	12,50 % (2)	20,69 % (12)
2017	31,25 % (5)	15,52 % (9)
2018	25,00 % (4)	31,03 % (18)

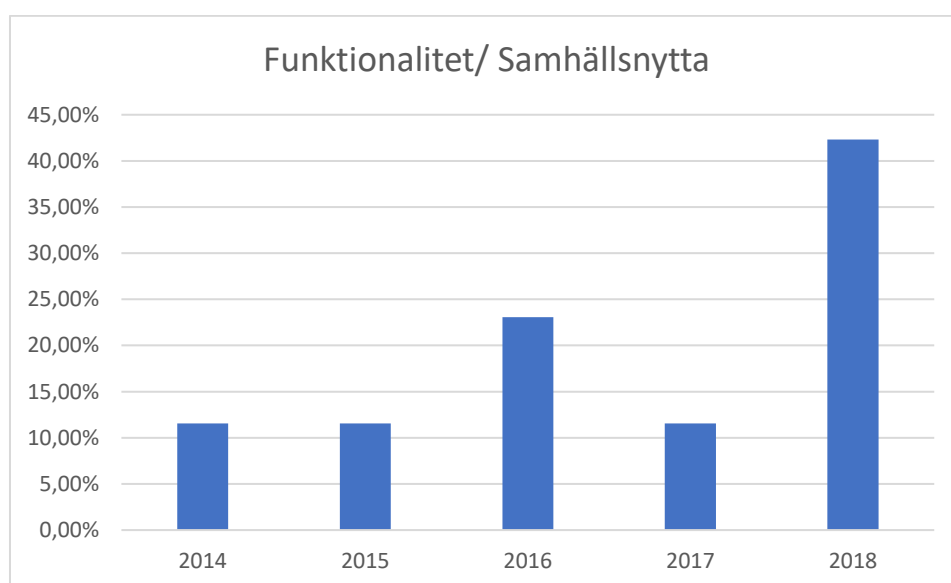

Figur 11. Antal artiklar som haft syftet problemfokuserande visat i procentenheter.

I figur 11 har jag undersökt frekvensen på syftet problemfokuserande i artiklarna där diagnosen autism förekommer. Generellt syns i figur 11 att frekvensen har varit ojämn genom åren, trots att det även i denna figur är väldigt skiftande från år till år. Högst frekvens var det år 2014 på 28,57 % (4 gånger). Lägst frekvens var det både år 2015 och 2017 på 14,29 % (2 gånger). Det är intressant att observera att 2015 och 2017 års frekvens är samma samtidigt som 2016 och 2018 års frekvens också är samma. I tabell 11 går det att utläsa att det alla år utom 2017 och 2018 finns en högre procentfrekvens på artiklar med syftet problemformulerande än det finns antal artiklar totalt samtidigt som antalet ligger under frekvensen på samtliga år. År 2014 har syftet informationsspridande sitt högsta värde på 4 benämningar medan antal artiklar totalt har en frekvens på 11 stycken.

Tabell 11. Antal artiklar som haft syftet problemformulerande samt frekvens av artiklar totalt visat i procentandel och antal (i parentes) per år.

År	Problemfokuserande	Frekvens av artiklar
2014	28,57 % (4)	18,97 % (11)
2015	14,29 % (2)	13,79 % (8)
2016	21,43 % (3)	20,69 % (12)
2017	14,29 % (2)	15,52 % (9)
2018	21,43 % (3)	31,03 % (18)

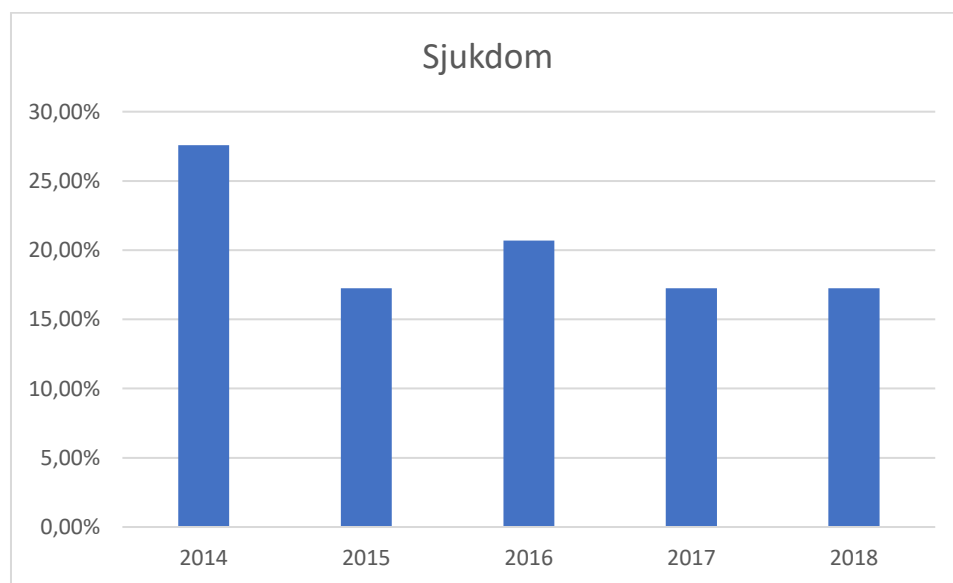

Figur 12. Antal artiklar som har fokuset funktionalitet/samhällsnytta visat i procentenheter.

Figur 12 visar fokuset funktionalitet/samhällsnytta i artiklar där diagnosen autism förekommer. Det går generellt att utläsa frekvensen har ökat genom åren 2014–2017 om än med en större ökning på 2016 där frekvensen låg på 23,08 % (6 gånger) jämfört med åren 2014, 2015 och 2017 där frekvensen samtliga år låg på 11,54 % (3 gånger). Högst frekvens var det år 2018 på 42,31 % (12 gånger). I tabell 12 går det att utläsa att 2014 års frekvens på fokuset funktionalitet/samhällsnytta på 11,54% (3 gånger) var lägre än antal artiklar totalt som var på 11 stycken det året. 2018 låg funktionalitet/Samhällsnytta på 12 benämningsfrekvenser medan frekvens av artiklar låg på 18 stycken.

Tabell 12. Antal artiklar som har haft fokuset funktionalitet/samhällsnytta samt frekvens av artiklar totalt visat i procentandel och antal (i parentesen) per år.

År	Funktionalitet/samhällsnytta	Frekvens av artiklar
2014	11,54 % (3)	18,97 % (11)
2015	11,54 % (3)	13,79 % (8)
2016	23,08 % (6)	20,69 % (12)
2017	11,54 % (3)	15,52 % (9)
2018	42,31 % (12)	31,03 % (18)

Figur 13. Antal artiklar som har fokuset sjukdom visat i procentenheter.

I figur 13 har jag tittat på fokuset sjukdom i artiklar där diagnosen autism förekommer. Generellt ser man att frekvensen har minskat genom åren 2014–2018. Högst frekvens var år 2014 på 27,59 % (8 gånger) medan lägst var åren 2015, 2017 och 2018 vars frekvens var 17,24 % (5 gånger). 2016 hade högre frekvens än 2015. I tabell 13 går det att utläsa att frekvensen på fokuset sjukdom ligger under antal artiklar totalt med t.ex. 2018 års värde där frekvensen av fokuset sjukdom ligger på 17,24 % (5 gånger) och frekvensen av artiklar ligger på 31,03 % (9 st.).

Tabell 13. Antal artiklar med fokuset sjukdom samt frekvens av artiklar totalt visat i procentandel och antal (i parentes) per år.

År	Sjukdom	Frekvens av artiklar
2014	27,59 % (8)	18,97 % (11)
2015	17,24 % (5)	13,79 % (8)
2016	20,69 % (6)	20,69 % (12)
2017	17,24 % (5)	15,52 % (9)
2018	17,24 % (5)	31,03 % (18)

6.2 Analys

6.2.1 Används ADHD och aspergers i kombination med diagnosen?

I figur 4 går det att utläsa att trots en borttagning av diagnosen aspergers i DSM-5 år 2013 så förekommer diagnosen fortfarande år 2018, i större utsträckning än den gjorde 2014 dessutom enligt diagrammet. Spillers, Sensui och Linton (2014) diskuterar svårigheterna kring borttagande av diagnosen, där deras undersökning visar en motvilja hos personer med diagnosen aspergers att tillhöra ett större autism-spektra och inte kunna identifiera sig som att ha aspergers längre. Brukarna i undersökningen menade att det finns ett större stigma kring att ha autism och att aspergers ofta ses som ”mer normalt”. En person med autism ses som någon som behöver omfattande stöd för att klara av vardagen och någon som är gravt funktionsnedsatt. Brukarna själva menar också att de trivs bättre med att identifiera sig med aspergers då det har gjort att de kan se sig själva som intellektuellt överlägsna personer med autism.

Samtidigt som en fortsatt användning av diagnosen aspergers kan kopplas till Spillers, Sensui och Lintons (2014) undersökning kring motviljan att identifieras som autistisk om personen tidigare diagnosticerats med aspergers, så visar de Nordamerikanska romsk-katolska medierna på en annan effekt av användandet av ordet autism. Där framställs autism med fokuset på att acceptera, inkludera och hylla personer med autisms olikheter och unika tankesätt.

Även ADHD nämns enligt figur 5 frekvent tillsammans med autism-diagnosen och visar på en stor ökning sen 2014. Detta är något som stämmer överens med den fakta som finns, som enligt Autism - och Aspergers förbundet (Blekinge, 2018) visar att många personer som har diagnosen autism är multisjuka och har en kombination av olika diagnoser, däribland ADHD.

6.2.2 Vilket kön nämns tillsammans med diagnosen?

Autism - och Aspergersförbundet har i sin information om diagnosen skrivit att det är vanligare att pojkar än flickor får diagnosen. Därför är det intressant att se könsfördelningen i figurerna 2 och 3. ”Han” förekom mycket oftare än ”hon” enligt figur 2. En liten ökning skedde 2017 men 2018 finns ”hon” inte ens med i de artiklar jag hittade. Detta stämmer ju överens med den forskning som Autism - och Aspergersförbundet (2018) anger, som visat att autism är vanligare hos pojkar. Det som även är intressant att observera är att den neutrala könsbenämningen på autism i figur 3 förekommer mer frekvent än könen ”han” och ”hon”.

6.2.3 Vem nämner diagnosen?

Kristiansen, Heule och Denvall (2011) skriver om social mobilisering och vikten av att brukarna får inflytande att bestämma över sin egen situation, en rörelse som fått stor spridning de senaste åren i form av t.ex. brukarorganisationer. Trots detta så visar resultatet av denna studie att det genomgående under de 5 åren jag analyserat är inflytelserika personer, dvs. läkare, forskare, psykologer etc. samt anhöriga får uttala sig mer om diagnosen autism än vad brukarna får. Enligt figur 6 så har antalet gånger anhöriga uttalar sig ökat mellan 2014–2018 och inflytelserika personer som får uttala sig ligger enligt figur 8 på en ganska jämn nivå. Brukarna själva, dvs. de med diagnosen, ligger däremot enligt figur 7 på en stabilt låg nivå genom åren och många gånger när de uttalar sig är det tillsammans med antingen anhöriga eller en inflytelserik person.

Medan Heule (2011) diskuterar empowerment som ett viktigt redskap i att hjälpa brukare att hjälpa sig själva, att ta makten över sin egen situation så visar min undersökning alltså att inflytelserika personer och anhöriga får störst utrymme att uttala sig. Detta talar Nord och Nygren (2002) om när de beskriver media som en arena för makthavarnas olika arenor dvs. att de som gynnas av informationen som nås ut är de som hörs.

6.2.4 Vilket fokus har artiklarna?

Fokuset i artiklarna har under de 5 åren som har analyserats i undersökningen skiftat från att främst vara på sjukdomen till att vara på funktionalitet och samhällsnytta, som har ökat markant enligt figur 12. Detta är något som Hjärnkoll (2017a) har kommit fram till i sin undersökning där de anger att fokuset när det talas om personer med diagnoser oftast ligger på belastningen som funktionshindret innebär och på vad personerna med denna funktionsnedsättning inte klarar av att göra i förhållande till rådande samhällsnorm.

Nord och Nygren (2002) skriver om hur media bidrar till att konstruera vår bild av verkligheten och därigenom definierar vad som är ett samhällsproblem. Samtidigt diskuterar James och Hartwood (2007) att den media i Australien som benämner autismen är så pass bristfällig i sin information kring diagnosen att deras information snarare förstärker fördomar som finns än motverkar dem. Sveriges dagstidningar lägger enligt figur 12 det största fokus på hur personer med autism bidrar till samhällets utveckling, samtidigt som det i Hjärnkolls (2017b) undersökning har visat sig att var fjärde person som deltagit i deras undersökning angett att de inte vill jobba med någon som har psykiska svårigheter.

Mills (2004) skriver om konsekvensen av maktdiskursen genom historien. De som inte passade in i normen och därför inte ansågs vara friska fick inte heller uttala sig kring sin situation utan det gjordes av personer som var friska och auktoritära. Något som baserat på den här undersökningen verkar vara aktuellt även idag. Hjärnkoll (2017b) beskriver hur personer med diagnoser på grund av okunskap och stigma isolerar och isoleras från omgivningen och även diskrimineras i frågor som avser bland annat deras rätt till stöd från samhället.

Wennberg (2010) skriver om hur en kunskap som accepteras av tillräckligt många människor ses som fakta, något som även Jones och Hartwood (2007) kommit fram till i sin undersökning där de beskriver hur det som media skriver om blir till en form av praxis som anammas av samhället. Ohlsson (2018) nämner också detta som att media påverkar hur vi tänker. Genom dessa resultat kan det tolkas som att dagstidningarna överlag sänder ut ett budskap att personer med autism behöver hjälp. Tidningarna konstruerar en verklighet där alla med autism är personer som inte passar in i dagens samhälle utan behöver hjälp.

Mills (2004) behandlar just detta i sin beskrivning av Foucaults teorier om maktdiskursen. Det handlar om ett sätt att strukturera hur vi uppfattar verkligheten. Makt är att någon med inflytande accepterar en kunskap som en sanning och sprider den vidare till omgivningen. Det handlar om att göra en särskiljning om vem som har rätt att uttala sig och vem som inte har det. Istället för att kunskapen är ett sökande efter sanning i vad någon nämner som fakta så handlar det istället om makten att ta emot information och acceptera det som sanning, vilket i sin tur leder till att den här "sanningen" får spridning i samhället. Sanningen, makten och

kunskapen samspelar alltid med varandra vilket innebär att kunskapen alltid gynnar intresset av vissa specifika grupper.

Detta är även något som Jones och Hartwood (2007) tar upp som en stor brist i sin undersökning, hur bristen på hjälpsam och relevant, faktastyrt information kring diagnosen påverkar omgivningens syn på diagnosen och bidrar till stigmatisering istället för förståelse.

En aspekt som var vanlig i det informationsspridande syftet var hur miljön påverkar sannolikheten att få diagnosen autism, något som också Sawchuck och Clarke (2015) tar upp är ett genomträngande tema i medias rapportering om diagnosen. Barndomen ses som något som kan vara både skadligt och farligt för barnet, vilket innebär en ökad risk för att få diagnosen. Detta menar Sawchuck och Clarke har sitt ursprung i att barns från normen avvikande beteende idag ses som något diagnoserbart och behandlingsbart.

Trots att förekomsten av autism-diagnoser enligt Lundström et. Al. (2015) har ökat de senaste åren på grund av ökad administrativ kunskap så är det under de fem åren i denna undersökningen vanligast att diagnosen enbart nämns 1–2 gånger per artikel.

6.2.5 Vilket syfte har artiklarna?

Syftet med de inflytelserikas utläggningar är till största delen hjälpsamt, det är också det syftet som fått störst utrymme sett till antal artiklar enligt figur 9. Det handlar till största del om att bota diagnosen, motverka den eller bidra till att diagnosen sätts tidigare så att de som får diagnosen får stöttning i tid. Spiller, Sensui och Linton (2014) skriver om vad de kallar en förändrande våg inom diskussionen om autism. Det handlar om två parallella diskussioner, den ena där det talas om att autism inte är en funktionsnedsättning utan helt enkelt ett annat sätt att tänka för att motverka stigmatisering kring diagnosen. Den andra diskussionen handlar om att man vill bota diagnosen. Personerna som själv har diagnosen, framförallt grav autism önskar att se den senaste diskussionen som en verklighet, då diagnosen för dem handlar om mer än ett annat sätt att tänka på, det är en stor begränsning i deras vardagliga liv.

Syftet hjälpsamt har också enligt figur 9 ökat under dessa fem år, från att förekomma i 17,39 % av artiklarna 2014 till att förekomma 43,48 % (10 gånger) 2018 vilket samtidigt ligger under antal artiklar totalt som ligger på 18 stycken. på Heule (2011) diskuterar faran som finns när professionella tar empowerment-konceptet i egna händer och försöker styra över hur

brukaren ska förändra sin situation. Det är av yttersta vikt att detta kommer från brukaren själv, att de själva får uttala sig kring vad de vill ha hjälp med att förändra och hur de vill göra detta. Utifrån denna undersökningens resultat går det inte riktigt att dra slutsatsen kring huruvida detta anammas av professionella då det främst är dessa som uttalar sig men en rimlig frågeställning är ju absolut om brukarna håller med. Personer med diagnosen har i undersökningen en låg men jämn nivå kring hur mycket de får uttala sig kring sin diagnos, vilket kan ifrågasättas utifrån ett påverkande perspektiv.

Eftersom personer med inflytande är de som enligt figur 8 får mest utrymme att uttala sig och det hjälpande syftet enligt figur 9 är högt så går det att dra en generaliserande slutsats att personer med inflytande uttalar sig med det övergripande syftet att hjälpa personer med autism.

I figur 10 går det även att utläsa att det informationsspridande syftet är lågt, vilket ytterligare stödjer Jones och Hartwoods (2007) undersökning. Skribenterna lyfter detta som en stor brist i medias framställning av autism. I deras undersökning såg de som tidigare nämnt att det fanns väldigt lite fakta och information och när diagnosen nämndes förstärkte det snarare de stereotyper om diagnosen som redan fanns.

Ohlsson (2018) skriver om hur media på grund av den påverkan de har med den informationen som når ut till samhället därför har en skyldighet att lyfta fram vissa ämnen och visa olika sätt att se på den fakta som de anger. Nord och Nygren (2002) har trots allt i sin undersökning kommit fram till att fler personer tror på det som media anger än misstror det som framkommer i deras rapportering.

7. Diskussion

Syftet med den här uppsatsen var att undersöka om den informationen som via dagstidningar når ut till samhället stämmer överens med de fakta som finns om diagnosen och om det är konsekvent med antalet artiklar som ges ut varje år. Det är viktigt att betona att min undersökning är liten, jag har enbart tittat på 58 stycken artiklar totalt vilket innebär att slumpen till stor del kan spela roll i resultatet jag har fått. Frekvenserna som jag analyserat kring och diskuterar utifrån är alltså väldigt låga och ska därför tolkas med försiktighet.

Sammanfattningsvis av den här undersökningen har jag kommit fram till att det finns mindre brister i informationen som ges ut till samhället om autism än vad jag läst i annan forskning, bland annat i undersökningen som Trang och Högbom (2017) gjort. Detta beror med stor sannolikhet på antalet professionella som uttalar sig kring diagnosen och kraven som finns på dessa individer att ge ut korrekt fakta.

Könsbenämningar i samband med diagnosen stämde i stor utsträckning överens med den information som finns att tillhandahålla kring diagnosen dvs. att fler pojkar än flickor får diagnosen. Att så pass många artiklar hade könsbenämningen "neutral" ser jag som ännu ett samband med att så många inflytelserika får utrymme att uttala sig, då deras texter oftast är mer generella fakta och inte inriktat på en specifik person med diagnosen som identifierar sig till ett visst kön.

Bristerna kring framställningen finns snarare kring just brukarinflytandet. Ytterst få gånger var det personer med diagnosen själv som fick chans att uttala sig kring sin situation och de gånger de gjorde det var det oftast tillsammans med en person med inflytande eller en anhörig. Jag undrar verkligen vad detta beror på. Kan det vara att det i diagnosen finns problem med sociala samspel och att individer med autism därför självmant väljer att inte uttala sig då man inte vill utsättas för den situationen? Detta är omöjligt att få svar på om inte en ny, kvalitativ studie görs med fokus på personer med autisms åsikter om möjligheten att komma till tals.

En fundering som dök upp under mitt analysarbete var om anledningen till att de hjälpande artiklarna har ökat beror på att man i samband med att de andra diagnoserna, t.ex. aspergers, togs bort associerar alla med autism som gravt funktionsnedsatta personer som behöver hjälp.

Var det kanske lättare att särskilja de olika graderna av diagnosen innan när de olika graderna hade olika namn och därigenom olika diagnoser?

När det informationsspridande syftet är så pass lågt som jag fann i min undersökning så är det rimligt att anta att de fakta som kommer ut till allmänheten konstruerar en bild av diagnosen som anammas av personer som läser. När dessa fakta har fokus på funktionalitet och samhällsnytta i relation till samhällsnormen så ifrågasätter jag vilken bild personer som läser egentligen får av personer med diagnosen. En generaliserande slutsats som går att ta är att personer som läser dagstidningarna får en bild av att personerna med diagnosen inte passar in i samhällsnormen, vilket i sin tur bidrar till stigmatiseringen som finns kring diagnosen. Denna makten har alltså tidningarna över samhällets konstruktion av verkligheten.

En annan oroväckande sak var de värderande ord som användes i samband med diagnosen. På grund av svårigheterna att omvandla dessa till diagram är de inte med i min resultatdel men resultatet är fortfarande värt att diskutera. Ofta var fokuset på att personerna inte klarar sig själva, att de behöver stort stöd från samhället för att klara vardagen och ibland nämndes personer med diagnosen som rent utsagt våldsbenägna. Ordval som "lider av", "drabbas av" är några exempel som återkom under kodningen. Detta minskar ju inte precis stigma kring diagnosen, som bland annat brukare själv valde att uttala sig om kring förändringen av DSM-5 2013 där aspergers togs bort och ersattes av autism-diagnosen. Att aspergers fortfarande nämns i så pass stor utsträckning som det görs bidrar i sin tur till en större svårighet för allmänheten att acceptera autism-spektrumet som det är. Genom att fortsätta använda aspergers som enligt samhällets ögon är mildare än autism-diagnosen så ses autism som en fortsatt grav funktionsnedsättning där personerna som får diagnosen inte klarar sig själv utan omfattande stöd från samhället. Detta i sin tur kan vara en bidragande faktor till varför personer med autism inte uttalar sig så ofta i media, då man inte vill associeras med den grava funktionsnedsättningen som stigma sätter på diagnosen.

Om det informationsspridande syftet inte ökar, hur kan då stigma som finns i samhället minskas kring diagnosen? Detta kräver att korrekt information når ut och att informationen inte är präglad av att personer med autism ska bidra till något i samhället eller på något sätt passa in i samhällsnormen. Svenska dagstidningar står i viss mån i kontrast till de nordamerikanska Roms-katolska medierna som istället hyllar olikheten, unikheten och fokuserar på att acceptera personer med autism och inkludera dem i samhället. Problemet blir

att personerna bakom tidningen vänder sig mycket till sin religion för att finna tröst och en förklaring till diagnosen, medan vi i Sverige i grund och botten är mer ateistiska och förlitar oss mer på fakta.

Däri ligger även en svårighet i att på ett opartiskt, neutralt och framförallt kritiskt sätt ta in informationen som framkommer i medier. Det är säkert därför många som förutsätter att det som står i media stämmer och är baserat på forskning och opartiska fakta. Därför har media en skyldighet att ge en så korrekt bild av verkligheten som möjligt, i alla frågor som tas upp. Detta är något som jag inte känner efter den här undersökningen att jag ser övertygande tendenser på att de gör. Min slutsats efter den här undersökningen är att dagstidningarna bör ta sin skyldighet att beskriva verkligheten inom autism på ett korrekt sätt. Dagstidningarna har på grund av sin stora genomslagskraft i samhället en makt att konstruera den bilden som samhället har på diagnosen, vilket i sin tur kan påverka personerna med diagnosens vilja att mobilisera sig för att göra sina röster hörda. Om inte fler personer får en chans i dagstidningarna att uttala sig, kan man verkligen säga att den bild som ges av diagnosen är korrekt? Samtidigt går det ju självklart att ifrågasätta om anledningen till att personerna med diagnosen förekommer så sällan är på grund av att de inte blir tillfrågade eller på grund av att de inte vill delta. För att få svar på deras vilja till social mobilisering krävs snarare en kvantitativ intervjustudie.

7.1 Vidare forskning

Det hade som sagt varit intressant att undersöka brukarnas upplevelser av dels att få komma till tals kring sin diagnos men även kring hur de anser att andra uppfattar diagnosen. Upplever de ett stigma? Undviker de att nämna sin diagnos? Känner de sig inkluderade eller exkluderade i samhället?

En annan intressant sak att undersöka hade också varit en enkätanalys där forskaren skickar ut enkäter till så många som möjligt av allmänheten för att få en mer kvalitativ bild av hur allmänheten uppfattar diagnosen. Stämmer det att många i samhället har dålig koll, som jag hade, och ser personer med diagnosen som gravt funktionsnedsatta?

Referenslista

- Autism och Aspergersförbundet, *Diagnoser*, Blekinge
[<http://www.autism.se/blekinge-diagnoser> Hämtat: 2018-03-21]
- Belcher, Christina & Kimberly Maich (2014) Autism spectrum disorder in popular media: storied reflections of societal views. *Brock education*, 23(2), pp 97-115
- Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö:Liber.
- Denvall, Verner, Cecilia Heule & Arne Kristiansen (red). (2011) *Social mobilisering – en utmaning för socialt arbete*. Malmö:Liber
- Gillberg, Christopher & Theo Peeters (2001) *Autism – medicinska och pedagogiska aspekter*. Stockholm:Cura
- Habilitering och Hälsa (2014) *Diagnoskriterier för Autism*
[<http://habilitering.se/autismforum/om-diagnoser/autism> hämtat:2018-03-23]
- Hindess, Barry (1996) *Discourses of power – from Hobbes to Foucault*. Oxford: Blackwell Publishers Inc.
- Jones, Sandra C & Valerie Harwood (2009) Representations of autism in Australian print media. *Disability and society*, 24:1
- Lundström, Sebastian, Abraham Reichenberg, Henrik Anckarsäter, Paul Lichtenstein och Christopher Gillberg (2015). Autism phenotype versus registered diagnosis in Swedish children: prevalence trends over 10 years in general population samples. *BMJ* 2015;350:h1961 doi: <https://doi.org/10.1136/bmj.h1961>
- Mills, Sara (2004) *Michel Foucault*. New York: Routledge
- Nationalencyklopedin, dagstidning.
[<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/dagstidning> Hämtat 2018-04-13]
- Nord, Lars & Gunnar Nygren (2002) *Medieskugga*. Stockholm:Atlas
- Ohlsson, Robert (2017) Public discourse on mental health and psychiatry: representations in Swedish newspapers. *Sage Journals*, volume 22. Issue 3 pp 298-314
- Riksförbundet Hjärnkoll (2017a) "Offret" är en vanlig spelroll
[<http://www.nsph.se/hjarnkoll/verktygslada-media/offerbilden-media/> Hämtat 2018-04-09]
- Riksförbundet Hjärnkoll (2017b) *Psykisk hälsa och ohälsa – funktionssätt och olikheter*.
[<http://www.nsph.se/hjarnkoll/om-psykisk-ohalsa/> Hämtat 2018-04-09]
- Sawchuck, Dana & Juane Clarke (2015) Representations of autism and autism spectrum disorder (ASD) in the north American Roman catholic print media, 1990-2013 *Journal of disability and religion*, Volume 19. Issue 2

Spillers, Jessica L.H., Leonard M Sensui & Kristen F. Linton (2014) Concerns about identity and services among people with Autism and Asperger's regarding DSM-5 changes. *Journal of social work in disability and rehabilitation* vol. 13. Issue 3.

Trang, Hedi & Sara Högbom (2017) *Offret och hjälten – en kvantitativ innehållsanalys av mediebilderna av personer med Autism och Aspergers syndrom*. Södertörns högskola.

Wennberg, Søren B. (2010) *Socialkonstruktivism – positioner, problem och perspektiv*. Malmö:Liber

Vetenskapsrådet (u.å). *Forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet

1177 Vårdguiden. *Autism*.

[<https://www.1177.se/Dalarna/Fakta-och-rad/Sjukdomar/Autism/?ar=True> Hämtat 2018-04-06]

